

T.C.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 12.10.2011
Sayı: 75

10/95

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Muğla ilinin bazı ilçe ve beldelerinde yapılan ve yapılması planlanan HES projelerinin, "doğal çevre üzerinde yarattığı ve yaratacağı tahribatlar, cezai sorumluluklar ile ekolojik, çevresel, hukuksal ve sosyal etkilerinin araştırılması" amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca "Meclis Araştırması" açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Candan YÜCEER
Tekirdağ Milletvekili

Dr. Sercan Tuncel

Ömer Suha ALDAN
Muğla Mv.

2 TOLUN CASHAN
İstanbul Mv.

Prof. Dr. Nurettin DEMİR

Muğla Milletvekili

UATLA Kart
Konya Mv.

R. Kerim ÖZKAN

Dr. Sercan Tuncel
İstanbul Mv.

AYLUN NAZLI AK - ANKARA Mv.

BURDUR Mv.

İhsan ÖZKES
İstanbul Milletvekili

Erdal AKSİNGER
İstanbul Mv.

Ali ÖZGÜR
İstanbul Milletvekili

Celal DİNER
İstanbul Milletvekili

Rıza Turmen

Kadir Sokun Oğuz
İstanbul Mv.

Samsun
İhsan
Kalkın

Firiz Akvut
İstanbul Mv.

Ali Rıza ÖZTÜRK
Mersin Mv.

M. Feri Kalkın
Konya Mv.

GEREKÇE ÖZETİ:

Muğla ilinin bazı ilçe ve beldelerindeki su kaynakları üzerinde, verilen bazı yargı kararlarına rağmen yapımı devam eden ve yapılması planlanan HES'ler, doğayı geri dönüşümsüz biçimde tahrip etmekte, madencilik, ormanlar, tarihsel alanlar ve tarımda ciddi olumsuz gelişmeler yaşanmasının önünü açmaktadır. **Yörelerdeki verimli topraklar HES'lerle su altında kalarak veya betonlaştırılarak zarar görmekte, çiftçiliğin bir yaşam tarzı olduğu hesaba katılmayarak "köylülük" saf dışı bırakılmakta, kırsal nüfus azaltılmaktadır.**

Antalya-Elmalı yakınlarındaki Eşen Çayı'nın (Seki, Ören Çayı olarak da anılır) denize ulaştığı alan, kuş ve deniz canlılarının üremesine elverişli olduğundan **"özel koruma bölgesi"** kapsamındadır. Yine aynı çay üzerinde **"Saklıkent Milli Park ve Doğal Sit Alanı"** bulunmaktadır. **Son çevre düzenleme planına göre, HES projelerinden 26 tanesinin Eşen Çayı ve kollarında olduğu belirtilmektedir.**

Fethiye Çöğmen Köyü yakınlarından doğan 4 km uzunluğundaki kanyondan geçerek Yanıklar Köyü'nde denize ulaşan **Kargı Çayı'nda 5 HES projesi bulunmaktadır. (2'si için üretim lisansı alınmıştır) Fethiye HES'in taşıdığı alüvyonlar yüzünden Fethiye Limanı'nı hızla dolmaktadır.**

Diğer 3 HES projesi ise eskiden Fethiye yakınlarındaki, 1997-1999 yılları arasındaki HES inşaatı sırasında kurutulan Karapınar Deresi üstündedir. Şu an derede, üzerindeki HES'i çalıştırmak için Eşen Çayı'ndan taşınan su akmaktadır. Yüz binlik plan revizyonunda bu bölgede, 2 tane daha HES projesi görülmektedir.

"Yörede anıt ağaç ve koruma statüsündeki sığla ve benzeri ağaçların yok olmasını engellemek için" yöre halkı ve bazı muhtarlar, Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulu Müdürlüğü'ne başvurmuştur. Kurul müdürü, **yaşanacak çevre felaketini engelleyebilmek ve ilgili tespit çalışmalarını yapmak için HES faaliyetinin yapılacak araştırma raporlarının sonuçlarının değerlendirilmesi aşamasına kadar 10.08.2011 tarihinde durdurulmasına karar vermiştir.**

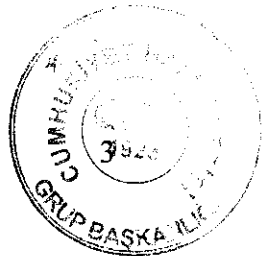
Ancak 17.08.2011 tarihli 648 sayılı KHK kapsamında Kültür ve Tabiat Varlıkları Kurullarının görevlerinin son bulmasına müteakip, KHK gereğince yayın tarihinde yürürlüğe giren ve kurul kararlarının, yeniden inceleme yapıncaya kadar geçerliliğinin devam edecek olmasına rağmen Muğla Bölge Kurulu, 22.08.2011 tarihinde daha önce hiç durdurma kararı vermemişçesine vatandaşların taleplerini reddederek, muhatabın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olduğuna dair ikinci yeni bir karar vermiştir. Böylelikle yörede faaliyet gösteren şirkete fiili bir durum yaratılmıştır. Böylesine kanunsuz ve suç niteliğine haiz uygulama ile kamu zararı kaçınılmazdır.

Kızıldere'deki Kargı Çayı Havzası, uluslararası literatürde endemik bir tür olan Sığla (Günlük) ağacının doğal üreme koridorudur. Şahit olduğumuz üzere, yörede ağaç keserek inşaat hazırlıklarına geçen HES projesiyle su akışının düzensiz hale gelmesi sonucu belli nem ve sıcaklık koşullarında yetiştirebilen soyu tükenmekteki Sığla ağacının varlığı ve üremesi ciddi olarak tehlikededir. **Uluslararası sözleşmelerle koruma altındaki Sığla ağacının yok olmasına neden olabilecek projenin, uluslararası mahkemelere başvurulması durumunda şirketi ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni mahkûmiyet ve yüksek tazminat kararlarıyla baş başa bırakabileceği ortadadır. Projeden, bitişindeki zeytin ağaçlarının etkilenmemesi de mümkün değildir.**

Kızıldere Mevkii köy tüzel kişiliğinin Fethiye Orman İşletme Müdürlüğü'ne 05.01.1999'da yaptığı resmi başvuruyla "Piknik ve Mesire Yeri" olarak beş yıllığına

kiralanarak muhtarlıkça işletilmiştir. Sözleşmenin bittiği 12.12.2003'de uzatılması için tekrar başvurulduğunda talep reddedilmiştir.1999'da piknik alanı olarak kullanılmasına izin verildiğinde, Kargı Çayı üzerinde herhangi bir HES kurulma girişimi bulunmazken, 13.10.2003 itibariyle yörede santral kurmak amacıyla "As Enerji Ticaret AŞ" tarafından alınmış izin vardır. Talebin reddinin, santral kurma talebiyle ilgisi olup olmadığı sorusu dikkat çekicidir. Yöredeki HES projelerinin bu bilgiler ışığında Meclis Araştırma Komisyonu kurularak araştırılması büyük önem arz etmektedir.

GENEL GEREKÇE:

Şu an Fethiye yöresinde 2 tanesi faaliyet halinde, birinin baraj göletinde su tutularak bir ünitesi işletilmekte olan, geri kalan 13 tanesi ise değişik proje aşamalarında olan ve çeşitli şirketler tarafından elektrik üretim lisansı alınmış 16 tane HES projesi bulunmaktadır. Bunlardan Fethiye Kaş sınırını oluşturan Eşen Çayı üzerindeki HES projesi, resmi olarak Antalya ili sınırları içinde olmasına rağmen, yol açacağı sorunlar itibarıyla yakınında bulunan Fethiye'ye bağlı köyleri de ilgilendirdiğinden yukarıdaki sayıya katılmıştır.

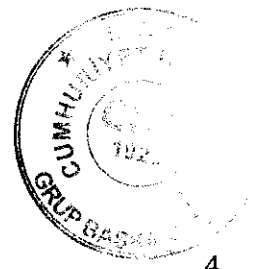
Üretim lisansı alınmış HES projelerine ek olarak, Mart 2011'de askıya çıkarılan ve yurttaşlar tarafından gerekli itirazların yapıldığı Aydın, Muğla, Denizli illerini kapsayan 1/100 binlik Çevre Düzenleme Planı revizyonunda, yöre akarsuları üstüne 18 tane daha HES yapılması tasarlanmaktadır. Bu bilgilere Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın verilerinden de rahatlıkla ulaşılabilir. **Böylece yöredeki toplam HES projesi sayısının 34'e çıktığı söylenebilir.** Çünkü yörelere ilişkin sanayi, tarım, madencilik, altyapı yatırımları ve kentsel gelişim planları yüz binlik ölçekle başlamaktadır. Ülkemizde 30 yıldır planlı ekonomi yerine piyasa ekonomisi uygulandığına göre, söz konusu planda HES sayısının artırılma nedeni ancak bu alanlara yatırım yapmak isteyen şirketlerin talepte bulunmasıyla ilgili olabilir. Bu da, plan henüz resmiyet kazanmasa bile yörede her an yeni elektrik üretim lisansları dağıtılabileceği anlamına gelir.

Aynı planda HES'ler dışında, ilçe merkezine yaklaşık 80 km uzaklıkta ve deniz seviyesinden yüksekliği ortalama 1300 m olan Seki Beldesi ve Gökben Köyü yakınlarında iki tane de sulama barajı gösterilmektedir. Yörede zaten 6 bin dönümlük bir alanı kaplayan **Göлтаş Enerji TAŞ'ye** ait **"EŞEN I HES"** Baraj Gölü (Gacak Barajı) varken, şimdi iki tane daha yapılması, nem ve sıcaklık dengesini bozarak iklim değişikliğine yol açacaktır. Bu durum da yöre halkı ve çevre açısından geri dönüşümü mümkün olmayan ciddi sıkıntıları da beraberinde getirecektir.

Biri Antalya-Elmalı yakınlarından çıkan ve Patara kumsalından denize ulaşan yaklaşık 130 km uzunluğundaki **Eşen Çayı**'dır. Geçtiği yerlere ve birleştiği derelere göre kimi zaman "Seki Çayı", "Ören Çayı" adlarını da alıyor. Çayın denize ulaştığı alan kuş ve deniz canlılarının üremesine elverişli olduğu için "özel koruma bölgesi" kapsamındadır. Yine aynı çay üzerinde Saklıkent Milli Park ve Doğal Sit alanı bulunmaktadır. Son çevre düzenleme planına göre, HES projelerinden 26 tanesi Eşen Çayı ve kollarında olduğu belirtilmektedir.

Diğer önemli akarsu Fethiye- Çöğmen Köyü yakınlarından doğan ve yaklaşık 4 km. uzunluğundaki bir kanyondan geçerek Yanıklar Köyü sahilinden denize ulaşan, toplam uzunluğu 20 km. dolayındaki **Kargı Çayı**'dır. Yöredeki HES projelerinden 5 tanesi Kargı Çayı üzerindedir. Bunlardan 2 tanesi için de üretim lisansı alınmıştır.

Geri kalan 3 HES projesi ise eskiden Fethiye yakınlarından çıkan ama 1997 ve 1999 yılları arasındaki HES inşaatı sırasında kurutulan Karapınar Deresi üstündedir. Şu an dereye, üzerindeki HES'i çalıştırmak için Eşen Çayı'ndan taşınan su akmaktadır. Yüz binlik plan revizyonunda ise bu bölgede, 2 tane daha yeni HES projesi görülmektedir.

YÖREDEKİ HES LİSTESİ:

1- EŞEN ÇAYI VE KOLLARINI OLUŞTURAN YUKARIAKÇAY, ÇAYGÖZÜ, TEZLİ DERESİ, KARAÇAY ÜZERİNDEKİ HESLER:

(Bilgiler DSİ Aydın Bölge Müdürlüğünden alınmıştır.)

1- Eşen I	Göлтаş Çimento – Bir ünitesi işletiliyor
2- Eşen II	Göлтаş Çimento - İşletmede
3- Eşen III	Bereket Enerji AŞ
4- Eşen IV	Bereket Enerji AŞ
5- Çobanlar HES	Çobanlar Enerji AŞ
6- Burgular-Gebeş (Karaçay)	Ekol Enerji AŞ(Kiler Holding) Karaçay üstünde
7- Eşen HES	Ekol Enerji AŞ (Kiler Holding)
8- Çukurincir	Ernanur Enerji AŞ
9- Çökek HES	Batıçim Elektrik Enerji Üretim AŞ - Tezli Deresi
10- Çaygözü HES	Ernanur Enerji AŞ - Çaygözü Deresi
11- Sekiyaka II	Beyobası Enerji AŞ (Akfen Holding) Yukarıakçay
12- Sekiyaka I	Beyobası Enerji AŞ (Akfen Holding) Yukarıakçay
13- Çayan HES	Beyobası Enerji AŞ (Akfen Holding) Yukarıakçay

Bu çay üzerinde ayrıca yüz binlik plan revizyonuna göre, "lisans alınıp alınmadığı" bilinmeyen 13 tane daha HES projesi görünmektedir.

2- KARGI ÇAYI ÜZERİNDEKİ HESLER:

1- Erikoğlu-Keserali I	Erikoğlu Enerji AŞ (Erikoğlu Holding)
2- Erikoğlu-Keserali II	Erikoğlu Enerji AŞ (Erikoğlu Holding)

Kargı Çayı üzerinde de söz konusu plan revizyonunda henüz herhangi bir şirkete tahsis edilmemiş 3 tane daha HES projesi bulunmaktadır.

3- KARAPINAR DERESİ ÜZERİNDEKİ HESLER:

1- Fethiye HES	Fethiye Enerji TAŞ – İşletmede
----------------	---------------------------------------

Yine aynı plan revizyonunda, Fethiye ilçe merkezi yakınındaki Karapınar Deresi üstünde 2 tane daha HES projesi bulunmaktadır.

YÖREDEKİ HES'LERİN YOL AÇTIĞI SORUNLAR VE VERİLEN MÜCADELELER

1- FETHİYE HES:

FETAŞ firmasına aittir. İlçe merkezi yakınındaki Karapınar Deresi üstüne kuruludur. Şu an yapılanlardan farklı olarak 1999 yılında "yap-işlet-devret" modeline göre inşa edilmiştir. Resmi kayıtlarda 16,5 MW gücünde olduğu belirtilmekle birlikte, 2004 yılında Sayıştay tarafından hazırlanan "Yap-İşlet-Devret ve Yap-İşlet Modeli Kapsamında Yaptırılan Enerji Projeleri Hakkında Sayıştay Raporu / Enerji Raporu"* başlıklı belgede bu gücün altında olduğu vurgulanmaktadır. Raporda Fethiye HES'in öngörülen faydayı sağlamadığı için kamu yararı taşımadığı ve zarara yol açtığı da açıklanmaktadır. Fethiye HES'in işletilmesi için yaklaşık 70 km beton kanalla Ören Çayı'ndan su getirilmektedir. Bu su aynı zamanda Kemer-Eşen-Fethiye arasındaki köylerde sulama için kullanılmaktadır. **Edindiğimiz bilgilere göre söz konusu HES'in 1997 yılında inşasına başlanmadan önce yöredeki DSİ mühendisleri tarafından üst mercilere projenin yörede sulama suyu sıkıntısına yol açabileceği rapor edildiyse de uyarı dikkate alınmamıştır.** Ancak yörede konuştuğumuz çiftçiler yazın sulama suyu sıkıntısı çektiklerini belirtmektedirler.

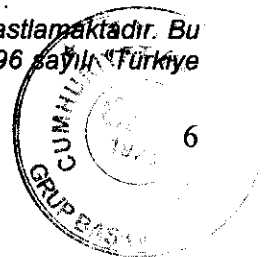
Fethiye HES'in yapımı sırasında ve halen yol açtığı önemli bir diğer zarar da, taşıdığı alüvyonlar yüzünden Fethiye Limanı'nı doldurmasıdır. Söz konusu projenin 2 yıl süren inşaatı sırasında çıkan hafriyat limana akmış ve hızla dolmasına yol açmıştır. 1998 yılında şirketin gerekli önlemi alması için inşaat çalışmaları 60 gün süreyle kaymakamlıkça durdurulmuş ama sorunun tümüyle çözülmesi mümkün olmamıştır. Bu sırada dere yatağı ve kıyıları ıslah edilmeye çalışılmış, çökeltme havuzu yapılmamıştır. Dönemin Fethiye Belediye Yönetimi özellikle derenin limana ulaştığı yer yakınlarındaki çamuru alarak zararı gidermeye çalışmıştır. Kıyıda kepçelerle ve denizden bir temizleyici gemiyle yürütülen bu çalışmalar, 1999'da yeni belediye yönetiminin işbaşına gelmesinin ardından sonlandırılmıştır. **Şu an kış aylarının yoğun yağışlı günlerinde, dere alüvyon getirerek limanı doldurmaya devam etmektedir.** Eski derenin ortalama su miktarı saniyede 2 metreküp kadarken, HES için Ören Çayı'ndan getirilen su 13 metreküptür. Bu nedenle taşınan alüvyon miktarı limanın hızla dolmasına yetiyor. Bu sorun bir çökeltme havuzuyla çözülebilir. Ancak söz konusu HES projesinde çökeltme havuzu olmadığı bilinmektedir. Çökeltme havuzu yerine suyu tribünlere yönlendirmek için kullanılan havuzdan yararlanılmaktadır. Oysa, ayrıca bir çökeltme havuzu olması zorunludur.

YAP-İŞLET-DEVRET VE YAP-İŞLET MODELİ KAPSAMINDA YAPTIRILAN ENERJİ PROJELERİ HAKKINDA SAYIŞTAY RAPORU (ENERJİ RAPORU) HAKKINDA ÖZET BİLGİ

Hükümetlerin yapmak zorunda olduğu işlerin büyüklüğü ve bunların gerektirdiği fonların hacminin kamu kesiminin malî kapasitesini aşması, yeniden yapılandırmadan başlayarak özelleştirme düzenlemelerine kadar çok sayıda yöntemin geliştirilmesi sonucunu doğurmuştur. Bu yöntemlerden biri de kamu-özel sektör ortaklığı esasına dayanan Yap-İşlet-Devret (YİD) modelidir.

Geniş anlamda YİD modeli, ileri teknoloji ve yüksek maddî kaynak ihtiyacı duyulan bir kamu yatırım veya hizmetinin finansmanının özel bir şirket tarafından karşılanarak gerçekleştirilmesi, sözleşme ile önceden belirlenen bir süre için işletilmesi, bu süre içerisinde üretilen mal veya hizmetin kamu kurum ve kuruluşlarınca veya hizmetten yararlananlarca satın alınarak yatırım bedelinin bu suretle ödenmesi ve sürenin sonunda işletilmekte olan tesislerin, borçsuz, bakımı yapılmış, eksiksiz ve işler durumda, ilgili kamu kurum veya kuruluşuna bedelsiz olarak devredilmesi şeklinde tanımlanabilir.

Ülkemizin bu modelle tanışması, kamu finansman sıkıntısının yaşandığı 80'li yıllara rastlamaktadır. Bu konuda ilk yasal düzenleme enerji sektöründe gerçekleşmiştir. 4.12.1984 tarih ve 3096 sayılı "Türkiye

Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun" ile elektrik enerjisi alanında özel sektöre de faaliyette bulunma olanağı tanınmış ve bu Kanun uyarınca 85/9799, 85/9800 ve 87/11488 sayılı uygulama yönetmelikleri yürürlüğe konulmuştur.

3096 sayılı Kanun uyarınca enerji alanı imtiyazlı bir alandır ve görevli şirketlerle imzalanan sözleşmeler "İmtiyaz Sözleşmesi" niteliğini taşımaktadır. Kanunun yürürlüğe girdiği 1984 yılından 1993 yılına kadar enerji alanında görevli şirketlerle yapılan tüm anlaşmalar "İmtiyaz Sözleşmesi" olarak imzalanmış iken 1993-1996 yılları arasında yaptırılmasına karar verilen 3 adet doğalgaz santrali (Esenyurt, Marmara Ereğlisi Trakya ve Marmara Ereğlisi Üni-Mar) ile ilgili olarak görevli şirketlerle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında "Özel Hukuk Sözleşmesi" niteliğini taşıyan Uygulama Anlaşmaları akdedilmiştir. İmtiyaz sözleşmesinin tüm koşullarını taşıyan bu anlaşmalar, imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlükteki Anayasa ve Danıştay Kanununa aykırı olarak, imtiyaz sözleşmesi yerine özel hukuk sözleşmesi olarak bağitlanmış ve idarî yargı denetimi dışında tahkim usulü getirilerek sözleşmeler üzerindeki Danıştayın ön denetimi kaldırılmıştır.

YİD modeli kapsamında görevli şirketlerle yapılan ve yapılacak anlaşmaların, imtiyaz sözleşmesi dışına çıkarılması yönündeki ilk yasal düzenleme, 22.2.1994 tarih ve 3974 sayılı Kanunla gerçekleştirilmiştir. Bu Kanunla 3291 sayılı eski Özelleştirme Kanununa getirilen ek 5'inci maddede, enerji alanında yapılan sözleşmelerin "özel hukuk hükümlerine tabi olduğu" ve "imtiyaz teşkil etmeyeceği" belirtilmiştir. Ancak bu düzenleme Anayasa Mahkemesinin 9.12.1994 tarih ve E:1994/43, K:1994/42-2 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

Bunun üzerine 8.6.1994 tarih ve 3996 sayılı "Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun" çıkarılarak 5'inci maddesinde "Yüksek Planlama Kurulunca belirlenen idare ile sermaye şirketi veya yabancı şirket arasında imtiyaz teşkil etmeyecek nitelikte bir sözleşme yapılır. Bu sözleşme özel hukuk hükümlerine tabidir." şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme de Anayasa Mahkemesinin 28.6.1995 tarih ve E:1994/71, K:1995/23 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin, enerji alanında YİD modeli çerçevesinde görevli şirketlerle Bakanlık arasında imzalanan sözleşmelerin "imtiyaz sözleşmesi" niteliğinde olduğu ve "özel hukuk sözleşmesi" olarak imzalanamayacağı yönünde kararlar vermesi ve bu konuda iki ayrı kanunda yapılan değişiklikleri aynı gerekçelerle iptal etmesi üzerine, bu alanda "özel hukuk sözleşmesi" niteliğinde sözleşme yapılabilmesi ve "tahkim" usulünün uygulanabilmesi için yeni bir model arayışına girilmiştir. Bu kapsamda Yap-İşlet (Yİ) modeli geliştirilmiş ve 16.7.1997 tarih ve 4283 sayılı "Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun" çıkarılarak yasal alt yapı oluşturulmuştur. Bu Kanunda, enerji alanında bağitlanan sözleşmelerin "özel hukuk sözleşmesi olmadığı" yönündeki yargı kararları nedeniyle, Bakanlık tarafından yapılan tüm işlemlerin, şirket statüsünde olan TEAŞ tarafından yapılması öngörülmüş, böylece ticarî şirketler arasında bağitlandığı için bu sözleşmelerin "özel hukuk sözleşmesi" olmasına yasal imkân hazırlanmıştır.

Daha sonra 13.08.1999 tarih ve 4446 sayılı Kanunla Anayasanın 125 ve 155'inci maddeleri değiştirilmiştir. Bu değişikliğin ardından da 18.12.1999 tarih ve 4492 sayılı Kanunla Danıştay Kanunu değiştirilerek "tahkim" usulünün yolu açılmış, Danıştayın kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerini incelemek görev ve yetkisi, düşünce bildirmeye dönüştürülerek idarî yargının ön denetimi kaldırılmış ve nihayet 21.01.2000 tarih ve 4501 sayılı Kanunla imtiyaz sözleşmelerinde tahkim ve uluslararası tahkim düzenlenmiştir.

Yasal alt yapısı bu şekilde oluşturularak görevli şirketlerle imzalanan "özel hukuk sözleşmeleri" bugün ülkemizde enerji alanında yaşanan sıkıntıların başlıca sebebidir. Sözleşmeler üzerinde idarî yargının ön denetimi olmaması sonucunda kamu aleyhine hükümlerin yer aldığı ve riskin kamunun üzerinde kaldığı sözleşmeler akdedilmiştir.

Bakanlık ile özel şirketler arasında imzalanan sözleşmelerin tamamına "Gizlilik" yönünde hükümler konulması nedeniyle, kamu aleyhine yapılan düzenlemelerin ilgili kurum ve kuruluşlar ile kamuoyu tarafından öğrenilmesi imkânı da ortadan kalkmıştır.

Rapor kapsamında YİD modeliyle yapılan 24 ve Yİ modeliyle yapılan 5 olmak üzere toplam 29 adet santral incelenmiş olup bu incelemeler sonucunda tespit edilen sorunların başlıcalarına aşağıda kısaca değinilmiştir.

YİD modeliyle yapılan santrallerle ilgili olarak ilâna çıkılmamış, başka şirketlerden teklif alınmamış ve ihale yapılmamıştır.

Santrallerin kurulacakları yerlerin, arz-talep dengesi göz önüne alınarak Bakanlık tarafından belirlenmesi gerekirken, bu yerlerin seçiminin firmalara bırakılması sonucunda bazı bölgelerde talebin çok üzerinde enerji üretecek kapasitede santraller kurulmuş ve üretilen enerjiye o bölgede ihtiyaç

duyulmadığı için ilâve yatırım yapılarak yeni iletim hatları tesis edilmiş, bu da enerji maliyetlerinin yükselmesine ve kayıp-kaçak oranlarının artmasına yol açmıştır.

Şirketler tarafından ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı olarak düzenlenen hatalı fizibilite raporlarına dayanılarak proje kabulleri yapılmış, bağlı ve ilgili kuruluşların fizibilite raporlarına verdikleri olumsuz görüşler dikkate alınmamıştır.

3096 sayılı Kanun hükümlerine göre sadece elektrik üretmek amacıyla kurulan şirketlerle sözleşme imzalanması mümkün olduğu halde, farklı alanlarda da faaliyet gösteren şirketlerle sözleşmeler imzalanmış ve yine aynı Kanuna göre sözleşmelerde işletme sürelerini belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna ait iken, Bakanlık, yetkisini aşarak Bakanlar Kurulu olmaksızın bazı projelerin işletme sürelerini artırmıştır.

Firmaların belirledikleri yatırım tutarları ile özsermaye getiri oranlarının hiçbir araştırma ve analiz yapılmaksızın aynen kabulü ve şirketlerle imzalanan sözleşmelere kamu aleyhine hükümler konulması sonucunda, toplam yatırım maliyetleri gerçeği yansıtmayan santrallerden yüksek tarifelerle enerji satın alınmasına ve şirketlerin söz konusu yatırımlarından USD bazında % 85'lere varan yüksek oranlarda getiri elde etmelerine yol açılmıştır.

Firmalar, santralleri fizibilite raporlarında verdikleri ilk teklif fiyatlarından daha düşük bedellerle tamamladıkları halde, yatırım dönemi sonunda (özellikle doğalgaz santrallerinde) maliyetlerin yıllık % 4,6 ile % 5 arasında değişen oranlarda eskale edilmesine izin verilerek toplam yatırım maliyetlerinin daha da yükselmesine sebep olunmuştur.

Görevli şirketlerle imzalanan Uygulama/İmtiyaz Sözleşmeleri defalarca değiştirilmiş ve her değişiklikte, projelerin toplam yatırım tutarları ve elektrik satış tarifeleri yükseltilmiş, işletme süreleri uzatılmış, erken üretim, eksik ve fazla üretim fiyatları değiştirilmiştir. Bu tür değişiklikler tamamen şirketlerin talepleri doğrultusunda ve firmaların lehine olmuş, kamu yararı açısından yapılması zorunlu olan değişiklikler yapılmamış, bu da kamu kesiminin riskinin artmasına yol açmıştır.

Tüm bu uygulamalar sonucunda, santrallerin işletmede oldukları ortalama 4 yıllık süre içinde 2.3 milyar USD kamu zararı ortaya çıkmıştır.

Uğrılan kamu zararının sona erdirilmesi amacıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca şirketlerle bir an önce görüşmelere başlanılmalı, sözleşmelerin ve tarifelerin tadilinden, asgarî alım garantisi miktarları ve hazine garanti sürelerinin düşürülmesine kadar geniş bir yelpazede çözüm aranmalıdır. Bu çerçevede bir çözüme ulaşılamadığı takdirde hukuki süreç başlatılmalıdır.

NOT : Aslı XII+309 sayfa olan Enerji Raporu, Sayıştay Genel Kurulunun 26.2.2004 tarih ve 5088/1 sayılı kararı uyarınca 18.3.2004 tarihinde 8 klasör ekiyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuştur.

2- EŞEN I ve EŞEN II HES:

Her iki HES de Göltaş Enerji Sanayi ve Ticaret AŞ'ne aittir. Göltaş Şirketler Grubu, Göltaş Enerjinin yaklaşık yüzde 63 hissesini elinde bulundurmaktadır. Sıralama değişik olsa da önce EŞEN II HES yapılmıştır. Kurulduğu yer, Ören Köyü yakınında Karanlıkıçı Mevkii'dir. Söz konusu HES 43,4 MW gücündedir. 1997'de proje üzerinde çalışılmaya başlanmış, 2000 yılında yapımına geçilmiş ve iki ünitesinin de tamamlanarak işletilmesi 2003 yılında gerçekleşmiştir. Barajın kurulduğu yer Karabel Mevkii ile Ören Köyü arasında ve yaklaşık 800 metre derinlikte bir vadinin başlangıcıdır. Baraj, deniz seviyesinden 418 metre yüksekliktedir. Barajda tutulan su 640 metre uzunluğundaki bir beton kanalla taşındıktan sonra Ören Köyü yönündeki bir dağın içine 2618 m uzunluğunda açılan tünele aktarılmaktadır. Buradan dağın öbür yüzüne geçen su, 690 metre uzunluğundaki "cebri boru" denilen bir çelik boru içine alınıyor ve böylece deniz seviyesinden 211 m yükseklikteki santral tribününe ulaştırılarak elektrik üretilmektedir. Santralden çıkan ve "kuyruk suyu" olarak adlandırılan su da 590 metrelik bir tünelle tekrar Ören Çayı'na verilmektedir. Böylece akarsu yaklaşık 4 bin 500 metrelik bir kapalı sistem içinde, toprak ve havayla ilişkisi kesilmiş halde akmaktadır.

Bu HES havzası da diğerleri gibi dikenli tellerle çevrilidir. Yöredeki köy ve mahalle sakinleri geleneksel olarak havzanın içinden geçen yolları kullanıyor. Şirket bu yolların üstüne tel örgülerin devamı olarak "girmek yasaktır" yazılı kapılar

koymuştur ve servis yolu olarak kullanılmaktadır. Ayrıca yöre turizm açısından da önemli olduğu için, yıllardır turist gruplarının gezi güzergâhında yer alıyor. Kapıların açılarak yolların kullanılması, HES güvenlik görevlileriyle köylüler ve rehberler arasında kimi zaman sürtüşmelere yol açmaktadır.

Tahmin edileceği üzere söz konusu projenin yapımı sırasında doğa geri dönüşsüz biçimde tahrip edilmiştir. Eşsiz bir doğal güzele sahip Karanlıkıçi kanyonunun neredeyse bir yanı tümüyle kanal inşaatı yüzünden kazınmış durumdadır. Yöre, Likya ve Roma döneminde yerleşim alanı olduğu için tarihi eserler açısından da zengin bir yerdir. Ayrıca Hristiyanlığın ilk dönemlerinden kalma, kayaların içine oyulmuş ibadet yerleri bulunmaktadır. Özellikle Karanlıkıçi Mevkii'ndeki kimi tarihi eserlerin birçoğu HES inşaatı sırasında tahrip edilmiştir. Bunun için tanıklık edebilecek kişiler bulunmaktadır.

Öte yandan Ören Köyü muhtarı, yörede herkesin bildiği gibi yıllardır HES şirketiyle yakın ilişki içinde bulunmaktadır. Kepçe ve kamyonunun şirket tarafından alındığı iddiaları ve muhtarın şirketle kurduğu yakın ilişkiler, yöredeki başka HES şirketleri ve yerel yöneticiler için de örnek oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu tür yatırımların yapıldığı yörelerin yöneticilerinin banka hesapları ve mal varlıklarındaki hareketlilik incelenmeye muhtaçtır.

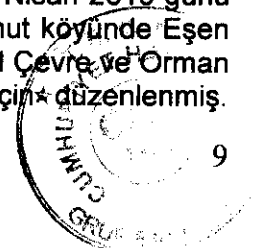
Kanyonun içinden dağa doğru açılan 2 bin 618 metrelik tünel bir fay hattından geçmektedir. İnşaatta çalışanlardan aldığımız bilgilere göre dağın içinde önceden bilinmeyen 4 m genişliğinde bir fay vardı. Bu kesiğin doldurularak aşılmasının çok zaman aldığı belirtiliyor. Yörenin birinci derece deprem bölgesi olduğu göz önünde tutulursa, yapılan tünelin ve kurulan tesislerin güvenilirliği üzerinde durulması gerekiyor.

EŞEN I HES için 27 Aralık 2004 tarihinde EPDK (Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu) tarafından Göltaş firmasına Karabel Mevkii'nde 60 MW gücünde bir HES kurulması için elektrik üretim lisansı verilmiştir. Firmanın bağlı olduğu grubun yaşadığı sorunlar nedeniyle inşaat çalışmaları ağır aksak yürümüş ve baraj inşaatının tamamlanıp su tutulması ancak 2010 yılının son günlerinde gerçekleşebilmiştir. EŞEN I HES'in ilk ünitesi 24 Mart 2011 tarihinde üretime geçmiştir. Su Karabel'deki baraj gölünden yaklaşık 6 km. çelik boruyla taşınarak santrale ulaştırılmaktadır. Şu an buradaki yaklaşık 6 bin dönüm verimli tarım arazisi su altında kalmıştır. Burada yörenin en verimli toprakları bulunuyor. Yaklaşık 10 dönüm tarlası olan, en azından temel gıda gereksinimini karşılayabilir. Ama eline geçen kamulaştırma bedeliyle aynı olanaklara sahip olamaz. Acil kamulaştırma anlayışı çiftliğin bir yaşam tarzı olduğunu hesaba katmıyor, köylülüğü saf dışı bırakarak kırsal nüfusu azaltmak için kullanılıyor. Oysa köylü kendi kendine yetebilen bir toplum kesimidir.

Burada dikkat çekici bir nokta da firmanın tarihçesiyle ilgilidir. Bilindiği üzere Göltaş şirketler grubu Demirellere aittir. Şevket Demirel'in oğlu Yahya Murat Demirel'in Egebank'ı batırması üzerine, TMSF (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu) 1999 yılında bankaya ve ilişkili gördüğü tüm şirketlere el koymuştur. Göltaş Enerji TAŞ da bu kapsamda 2008 yılına dek TMSF yönetiminde kalmıştır. Anlaşılabileceği üzere, söz konusu projeler şirket devletin elindeyken yapılmıştır. Bu noktada TMSF'nin şirketten alacaklarını tahsil etmek dışında bir şey düşünmediği not edilmelidir.

3- BURGULAR GEBEŞ VE EŞEN HES PROJELERİ:

Her iki proje için de Kiler Holding'e bağlı Ekol Elektrik Üretim Dağıtım AŞ tarafından 4 Aralık 2008 tarihinde elektrik üretim lisansı alınmıştır. 19 Nisan 2010 günü Fethiye Eşen Beldesi'nde Burgular Gebeş HES için, ertesi gün Kaş Palamut köyünde Eşen HES için "halkı bilgilendirme toplantısı" yapılmıştır. "Eşen toplantısı, Muğla İl Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından şirket yetkilisinin proje hakkında bilgi vermesi için düzenlenmiştir.

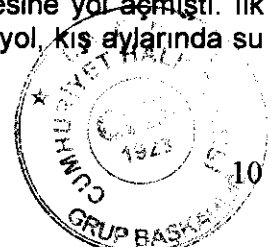
Köylüler ve yetkililerden edinilen bilgilere göre Burgular Gebeş HES regülatörü, Saklıkent Kanyonundan 2 bin 150 m uzakta, Eşen Çayına bağlayan Karaçay üzerinde kurulacaktır. Buraya yapılacak 10 m yüksekliğindeki bent arkasında yaklaşık 7 m yüksekliğinde su tutulacaktır. Bentlerin yanında iki tane çökeltme havuzu yapılacaktır. Regülatörün arkasında kanyona doğru uzanan 230 bin metrekare alana sahip bir gölet oluşacak ve biriken su buradan alınarak 8 bin 500 m kanalla orman içinden geçirilip Palamut Köyü'ne ulaştırılacaktır. Köyün alt yanındaki Eşen Çayı kıyısına inşa edilecek santrale düşürülen sudan; elektrik üretilecektir. Bu santralin 9.67 MW gücünde olması planlanıyor. Bu proje Muğla sınırları içinde başlamakta ve Antalya il sınırları içinde bitmektedir.

Saklıkent yöresi 1996 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla "milli park" ilan edildi. Park sınırları iyi düşünülmeden belirlendiğinden, kanyon çevresindeki Kayadibi, Arsa, Aklar, Korubükü köy arazilerini de içine alıyordu. Alanı koruyucu kurallar yapılaşmaya engel olduğu için köylülerin mağduriyetine yol açtı ve yöre sakinleri koruma alanının daraltılarak mağduriyetin giderilmesi amacıyla girişimlerde bulunmaya başladılar. Bu sırada milli park sınırı Saklıkent Kanyon ağzından Karaçay üzerinde kuş uçuşu 4 km. uzağa kadar ulaşıyordu. 12 Ekim 2009 tarihinde alınan bakanlar kurulu kararıyla milli park sınırı daraltıldı ve yalnızca kanyonu kapsayacak hale getirildi. Bu arada Karaçay üzerindeki koruma sınırı da kanyonun 2 km. yakınına dek geri çekildi.

Yörenin coğrafi özelliği ve tarım alanlarının dağılımı göz önünde tutulduğunda, bu sınır değişikliğinin HES şirketine avantaj sağladığı söylenebilir. Eski milli park sınırlarına göre HES' le ilgili her tür yapılaşma kanyondan en az 4 km. uzakta olacaktı. Oysa bu uzaklıkta nehir ya da kanal tipi santral kurmaya elverişli yer bulmak zordu. Eğer bu uzaklıklara nehir tipi santral kurulacak olursa; yani yüksek bir bent kurulup hemen yanına yerleştirilecek bir tribünden elektrik elde edilmek istenirse, geniş araziler su altında kalacağı için hem kamulaştırma bedeli yüzünden maliyet artacak, hem de köylüler çok fazla tepki gösterecekti. Öte yandan bu yörede suyu dar bir alanda toplayarak kanalla yeterli düşünün elde edilebileceği bir yere kadar taşımak, yani kanal tipi bir santral kurmak da mümkün görünmüyordu. Ama milli park sınırı geri çekilirse, kanyon ağzına 2 km. uzaklıktaki dar bir boğaza bent yaparak suyu tutmak ve buradan kanalla taşıyarak yeterli düşünün bulunduğu noktada tribün kurmak mümkündü. Milli park alanının daraltılması, şirketin kullanım hakkını satın aldığı akarsu üstüne 2 tane HES kurmasını kolaylaştırıyordu. Yoksa şirket bir tane HES kurmakla yetinmek zorunda kalıyordu. Bu yüzden şirketin elektrik üretim lisansı alışı, ardından milli park alanının daraltılması ve projenin uygulanmasına geçilişi tarihleri arasında mantıksal bir bağlantı vardır. Bu mantık, yapılacak yatırımdan en yüksek kâr elde etme amacına dayanır. Köylülerin milli park alanının daraltılması için yaptıkları haklı itirazlar, dere üstünde sınırın daraltılması talebini içirmez. Köylülerin talebi kötüye kullanılarak şirket lehine yorumlanmış ve milli park alanı ikinci HES'in de yapılabileceği biçimde değiştirilmiştir.

Eşen Beldesindeki bilgilendirme toplantısında köylüler ne miktar toprağın su altında kalacağını öğrenmek istemiler ancak yanıt alamamışlardır. Bu tür itirazlara karşılık şirket yetkililerinin muhtarlarla ayrıca toplantı yapmak istemesi tepki çekmiştir. Uzun ve sert tartışmalar sonucu dile getirilen şikâyetlerin il Çevre ve Orman müdürlüğü yetkililerince tutanaklara geçirildiği görülmüştür. Konuyla ilgili şikâyet dilekçeleri resmi yetkililere verilmiştir.

Projenin görülen en önemli zararı, kısa sürede regülatörün dolarak kullanılmaz hale geleceği ve Saklıkent Kanyonunu da dolma tehlikesiyle tehdit edeceğidir. Köylülerle yapılan görüşmelerde buna kanıt olarak Kanyon ağzından 4 km. uzakta DSI tarafından yapılan Korubükü köprüsü altındaki 2 m. yükseklikteki bendin yol açtığı sorunları dile getirmektedirler. Bu bent bir kış içinde dolarak dere yatağının yükselmesine yol açmıştır. İlk yapıldığında dere yatağından yüksekliği 2m kadar olan dere kıyısındaki yol, kış aylarında su altında kalmaktadır.

Baraj gölü altında kalacağı belirtilen arazilerin bir bölümü 2B kapsamındadır. Yasaya göre bu arazilerin amaç dışı tahsisi mümkün görünmemektedir. Yani fiili olarak ev ya da tarla gibi bir amaç için kullanılması dışında tahsisi yapılamaz. HES şirketinin bu alanları alış biçimi sorunlu görünmektedir.

Şirketin diğer projesi de Saklıkent Kanyonundan yaklaşık 8 km. uzakta, Fethiye Kale yolu üzerindeki Kınık köprüsünün 800 m. doğusunda yer almaktadır. Buraya 12 m. yüksekliğinde bir bent yapılarak yaklaşık 10 m. yüksekliğinde su toplanacak ve 7.83 MW gücünde bir HES kurulacaktır. Yörede 800 bin metrekare genişliğinde gölet oluşacağı belirtilmekte ancak somut olarak ne kadar tarlanın su altında kalacağına ilişkin bilgi verilmemektedir.

Şu an bu iki HESle ilgili yöredeki köy muhtarları ve belde belediye başkanlarının vekâletiyle yürütülen; projelerin kamu yararı taşımadığı ve elektrik üretim lisanslarının iptali için açılmış davalar bulunmaktadır. Köylüler, baraj yapımını savunmak üzere yöreye gelenlerle görüşmemekte ve HESler yapılırsa, işlerini ve tarlalarını kaybedeceklerinden endişe etmektedirler. Bu amaçla yasal ve meşru haklarını kullanmakta kararlılar. Bu çerçevede 21 Haziran 2011 günü şirket yanlısı bir anket çalışması yapmak için gelenler, herhangi bir çalışma yapmadan yöreden ayrılmışlardır. 6 muhtar ve yüz kadar köylünün imzaladığı bir tutanakla, anket yapmaya uygun ortam olmadığı ve HES yapılmasının istenmediği kayıt altına alınmıştır.

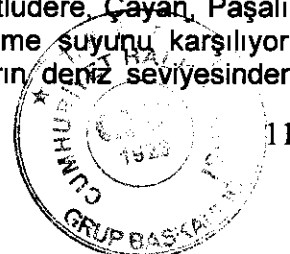
Bu projeler Kayadibi, Aklar, Korubükü, Palamut, Çavdır, Çukurincir, Karaköy, Gölbent, Demirler köylerini ve Eşen, Kınık, Ova, Kumluova, Karadere beldelerini yakından ilgilendirmektedir. İnşaatin yaklaşık iki yıl içinde bitirileceği belirtilmektedir. Bu süre boyunca adı geçen köy ve beldeler, hafriyat taşıyacağı için çayın suyunu tarlalarında kullanamayacaklardır. Ayrıca HES yapıldıktan sonra suyun akışı düzensiz hale gelecek ve Fethiye HES'in yol açtığı su sıkıntısına benzer bir sorun yaşanacaktır. Yörede köylüler zaman zaman toplanarak, eylemler ve çeşitli protestolar düzenleyerek, konuyla ilgili kararlılıklarını göstermektedirler.

4- SÖĞÜTLÜDERE HES PROJELERİ:

Söğütlüdere ilçe merkezinden yaklaşık 40 km. uzaklıkta, ortalama 300 m. yükseklikte 200 hanelik bir köy. Köyden yaklaşık 8 km. uzaktaki su kaynaklarının yakınında bir tane ve köyün yanındaki Yukarıakçay dere yatağında iki tane olmak üzere, Afken Holding bünyesindeki Beyobası Enerji Üretim AŞ ne ait üç tane elektrik üretim lisansı alınmış bulunmaktadır.

Şirket temsilcileri önce köye en çok zarar verecek bir yere HES yapmak istediklerini belirtmişler. Her zamanki gibi köylüler uzağa yapılmasını isteyince, bu kez su kaynaklarına yakın ama tarlalardan uzak bir yer seçmişler. Bunun için 21 Ocak 2010 tarihinde "SEKİYAKA II" adıyla yeniden bir üretim lisansı alınmış. Şu anda 6.95 MW gücünde bir HES kurulması planlanıyor. Mevcut su, bu büyüklükte bir HES için yeterli değil. Suyu arttırmak için yaklaşık 2 km. uzunluğunda bir galeri açılması planlanıyor. Galeri, dağın içine doğru açılan bir tüneldir. Genellikle çok sayıda su gözünün dağınık biçimde bulunduğu ve toprağın gevşek olduğu yerlerde yapılıyor. Böylece tünel yardımıyla su toplanarak, daha yüksek debilere ulaşmak ve daha büyük miktarlarda elektrik üretmek mümkün oluyor. Galerilerin en belirgin sakıncası, çevredeki suyu çekerek toprağın nem dengesini bozması, yöredeki su kaynaklarının kurummasına yol açmasıdır. Ayrıca galeri yapımı sırasında dinamit atılması ve çıkan büyük miktardaki hafriyatın çevreye dökülmesi diğer sakıncalardır.

Köyün su kaynakları Üzümlü beldesi başta olmak üzere Söğütlüdere, Çayan, Paşalı, Ortaköy, İncirköy, Koru, Kızılbel köylerinin ve birkaç mahallenin içme suyunu karşılıyor. Yakın köylerin sulama suyu da bu kaynaklardan geliyor. Kaynakların deniz seviyesinden

yüksekliği yaklaşık 800 m. Söz konusu HES'in kurulacağı yükseklik yaklaşık 400 m. Bu projenin içme suyunu etkilemesi kaçınılmaz görünüyor. Ayrıca şirket diğer iki HES projesinden vazgeçtiğini söylemesine rağmen, son çevre düzenleme planında buralarda HES planlandığı görülmektedir.

Aynı şirket köylülerin direnmesi sonucu Köyceğiz Yuvarlakçay'daki projeden vazgeçmek zorunda kaldıktan sonra Söğütödere köyüne yönelmiştir. Şu an köylüler HES yapılmasına karşı direnç göstermekten uzaktırlar. Bunda şirketin vaatlerinin etkili olduğunu söyleyebiliriz.

5- ÇÖKEK HES:

Batı Anadolu şirketler grubu bünyesindeki "Batıçim Enerji Üretim AŞ" 20 Temmuz 2010 günü Eşen Çayının kollarından birini oluşturan Tezli Deresi üstüne 9 MW gücünde bir HES kurmak için "Çökek HES" adıyla üretim lisansı almıştır. Şirketin bağlı olduğu grup ülkenin en büyük çimento üreticisidir. Şirketin 2007 yılından itibaren yaptığı açıklamalarda, küresel kriz nedeniyle inşaat sektöründe görülen gerilemeler ve çimento ihracatındaki düşüş üzerine, yatırımların enerji alanına kaydırılacağı belirtilmektedir.

6- KARGI ÇAYI ÜSTÜNDEKİ ERİKOĞLU-KESERALİ HES:

Muğla Fethiye'ye bağlı Karacaören Köyü yakınlarındaki Kargı Çayı'nın köy sınırları içinde kalan Kızıldere Mevkii'nde; "Eres Enerji AŞ" tarafından 01.10.2009 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan elektrik üretim lisansı alınmış, DSI ile su kullanım hakkı sözleşmesi yapılmış, "Erikoğlu-Keserali Hidroelektrik santrali" adı altında bir proje bulunuyor. Projenin 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı ile ilgili evraklar 05.05.2010 tarihinde askıya çıkartıldı. Karacaören Köyü muhtarı ve bir kısım köylü, İl Genel Meclisi İmar Komisyonu'na verdikleri bir dilekçeyle plana itiraz ettiler. İtirazları kabul edilmedi ve dilekçe sahipleri dava açtılar. Halen bu projeyle ilgili Aydın Bölge İdare Mahkemesinde konuyla ilgili davalar bulunmaktadır.

DAVA DİLEKÇELERİ:

1- İMAR PLANI İPTALİ DAVASI- KIZILDERE:

MUĞLA İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA
Gönderilmek Üzere

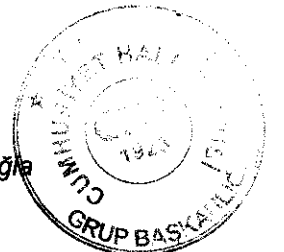
FETHİYE NÖBETÇİ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'ne

DAVACILAR

- 1- Osman Boğa – Karacaören Köyü Fethiye – Muğla
- 2- Keziban Boğa - Karacaören Köyü Fethiye – Muğla
- 3- Kıymet Akça - Karacaören Köyü Fethiye – Muğla

VEKİLLERİ

- 1- Av. Bora Sarıca – M.Kemal Cad. Akarca Mah. No: 47 FeTıp Karşısı – Fethiye– Muğla
- 2- Av. Okşan Palabıyıkdoğan – akarca Mah. Ekiz İşMerkezi 1/3 Fethiye - Muğla
- 3- Av. Burak Erbay – Hacımemişağa Sok. Özcan Onay İşh. K:1 Merkez Muğla

- 4- Av. Umut Şimşek – Emirbeyazıt mah. Avcılar Sok. Kocabıyık Apt. 36/2 Merkez Muğla
5- Av. Esra Gençler – Akarca Mah. Şehit Nihat Oran Cad. Solakoğlu Apt. No: 6 Fethiye – Muğla
6- Av. Berna Babaoğlu Ulutaş – Atatürk Mah. 3/2 Dalyan Ortaca Muğla

DAVALI : 1- T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı- Ankara

2- Muğla Valiliği (İl Özel İdaresi)- Muğla.

T.KONUSU: Muğla Valiliği İl Özel İdaresi İmar ve Kentsel iyileştirme Müdürlüğü'nün Fethiye İlçesi Karacaören Köyü Kızıldere üzerinde yapılması düşünülen HES projesine ilişkin olarak 1/500 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama İmar Planının değişikliği işleminin yürütülmesinin durdurulması ve neticede iptali istemidir.

DAVA KONUSU İDARİ İŞLEMİ ÖĞRENME TARİHİ : Valiliği İl Özel İdaresi İmar ve Kentsel iyileştirme Müdürlüğünce askıya çıkartılmak üzere Karacaören Köyü Muhtarlığına gönderilen ve Köy Muhtarlığınca ekli belge ile 04.05.2010 tarihinde teslim alınan ve bu tarihten itibaren 1 ay süreyle askıda bulunan ve yine ekli yerel halkça 01.06.2010 tarihinde yapılan itiraz dilekçeleri ve itiraza müteakip yine tarafımızca gönderilen 15.6.2010 dilekçe ve 25.6.2010 gönderme tarihli bilgi edinme yazımıza gelen ekli 04.08.2010 çıkış 12.8.2010 tebliğ tarihli yazı ile yapılan itirazlara müspet ve menfi cevap verilmemesini öğrenmemiz üzerine reddedilmiş sayılan itirazlarımıza binaen süresi içerisinde davamızı ikame ediyoruz.

AÇIKLAMALAR :

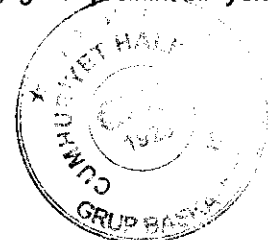
1. Aşağıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere davaya konu karar açıkça hukuka aykırı olması, diğer yandan tarım, turizm ve ekoloji açısından değeri olağanüstü yüksek Karacaören Köyü ve Kızıldere'nin , biyolojik çeşitliliğin, ekosistemin, turizmin, tarımın ve köy halkının telafi edilemez zararlarla karşı karşıya kalacak olması sebebi ile davalı idarenin savunması alınmadan, davanın ihbarı gibi usul işlemleri beklenmeden, bilirkişi incelemesi yapılması ve buna dair itirazların incelenmesi gibi usuli işlemlerin tamamlanmasına kadar geçecek süre için, yürütmeyi durdurma hakkında yeniden bir karar verilinceye kadar, takdiren teminat alınmaksızın öncelikle usuli işlemler için geçecek zaman için dava konusu işlemin/kararın YÜRÜTMENİN DURDURULMASI kararı verilmesini talep ederiz.

Bu yönde Mahkemelerce daha evvel verilmiş emsal kararlar mevcuttur, "dava konusu uyumsuzluğun özelliği, çevreye etkileri ve projenin kapsamı dikkate alındığında telafisi güç ve imkansız zararların oluşmasını önlemek amacıyla mahalinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırıldıktan ve hazırlanacak bilirkişi raporlarının incelenerek tarafların varsa itirazları alındıktan sonra bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar 2577 sayılı yasanın 27.maddesi uyarınca teminat alınmaksızın yürütmenin durdurulmasına" dair kararlar ve bu kararlara bölge idare mahkemesine yapılan itirazlar neticesinde verilen kararlar ek-1 de sunulmuştur. Bu kararlar şunlardır: 1- Rize İdare Mahkemesinin 2008/369Esas sayılı 03.12.2008 tarihli kararı, 2-Trabzon Bölge İdare Mahkemesinin 2009/20Y.D. İtiraz No. Sayılı 28.01.2009 tarihli kararı, 3- Rize İdare Mahkemesi 2008/769Esas ve 17.09.2008 tarihli kararı 4- Trabzon Bölge İdare Mahkemesi 2009/108 Y.D. İtiraz No. Sayılı 06.05.2009 tarihli kararı (Ek-1 dört adet emsal mahkeme kararları

DAVA HAKKININ ANAYASA VE YASALAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ:

1. Anayasamızın 2nci maddesi Türkiye Cumhuriyetinin bir "Hukuk Devleti" olduğunu, 36 ncı maddesi herkesin (gerçek ve tüzel kişi) "Hak Arama Hürriyeti"ne sahip olduğunu ve yine 125 nci maddesi de "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu"nu belirtmektedir.

2. Buna istinaden Anayasa Mahkemesi'nin 21.09.1995 tarih ve ESAS:1995/27, KARAR:1995/47 sayılı kararında, Danıştay 5nci Dairesinin, 06.01.1982 tarihli 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun, 10.06.1994 tarihli 4001 Sayılı Yasanın 1nci maddesiyle değiştirilen 2nci maddesinin 1nci bendinin (a) alt bendinde yer alan "kişisel hakları ihlal edilenler" ibaresini, Anayasa' nın bazı maddelerine aykırılık yönünden iptali istemiyle açtığı dava ile ilgili olarak, Anayasa Mahkemesi maddeyi Anayasa' nın 2, 36 ve 125nci maddelerine aykırı iptal ederken, gerekçesinin bir yerinde anen şöyle demektedir:

"Hak, hukukun koruduğu menfaattir. Özel hukukta her menfaat korunmaz. Kamu hukukunda ise iptal davaları yoluyla her menfaatin korunması zorunludur."

"Devletin, hak arama özgürlüğünü daraltan bütün sınırlamaları kaldırması ve bu yolla yargı denetimini yaygınlaştırarak adaletin gerçekleştirilmesini sağlaması hukuk devleti ilkelerine yer veren Anayasa'nın 2nci maddesi gereğidir."

3. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi hükmüne göre iptal davası açabilmek için "menfaat ihlali" ve bazı davalar için "kişisel hak ihlali" şart koşulmuştur. Danıştay 6.Dairesinin 13.05.1991 tarih ve E.1989/2264, K.1991/1101 sayılı kararı gereğince "...kamu yararını koruma görev ve yükümlülüğü bir kamu kurumu olmanın doğal sonucudur." görüşü ve Danıştay 5. Dairenin 17.05.1990 tarih ve E.1990/509, K.1990/1087 kararında belirtildiği üzere "...Esasen öğretide de subjektif bir hakkın ihlalinin gerekmediği, ciddi ve makul bir ilginin bulunmasının yeterli olduğu kabul edilmektedir."denmektedir. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 02.02.1990 tarih ve E.1989/430, K.1990/18 sayılı kararında ise "İptal davalarında, subjektif ehliyet şartı olarak bulunması gerekli "menfaat ihlali" hak ihlali anlamında değil, ciddi ve makul bir alaka anlamındadır. İhlal edilen menfaatin herhalde maddi ve manevi veya ekonomik nitelikte olması gerekmediği gibi, mahkemelerce hak ihlali gibi düşünülmesi, en başta iptal davalarının objektif niteliği ile bağdaşmaz." görüşü ifade edilmiştir.

4. Ayrıca Medeni Kanunun 8nci maddesi "Her insanın hak ehliyeti vardır. Buna göre bütün insanlar, hukuk düzeninin sınırları içinde, haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler." demektedir. Ayrıca 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun "İlkeler" başlıklı 3ncü maddesi "a" fıkrasında ise ;

" Madde 3 – Çevre korunmasına, iyileştirilmesine ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:

a) Başta İdare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi ile görevli olup, bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler."

ve yine "Bilgi Edinme ve Başvuru Hakkı" başlıklı 30uncu maddesinde de;

" Madde 30- (Değişik madde ve başlığı: 5491 - 26.4.2006 / m.21) Çevreyi kirleten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkes ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebilir.

Herkes, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında çevreye ilişkin bilgilere ulaşma hakkına sahiptir. Ancak, açıklanması halinde üreme alanları, nadir türler gibi çevresel değerlere zarar verecek bilgilere ilişkin talepler de bu Kanun kapsamında reddedilebilir."

denilerek bu yasa açısından da çevrenin korunması görevi dava hakkını da içeren bir boyuta uzanmaktadır.

Dolayısıyla Davacılar, dava konusu işlemle ciddi ve makul bir ilgisinin olduğu ve menfaatinin ihlal edildiği tartışmasıdır.

DAVAYA DAYANAK OLAN TEMEL HUKUK KURALLARI :

1. 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Başlangıç

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Toprak Mülkiyeti

Madde 44 - Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır. Kanun, bu amaçla, değişik tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini tespit edebilir. Topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlanması, üretimin düşürülmesi, ormanların küçülmesi ve diğer toprak ve yeraltı servetlerinin azalması sonucunu doğuramaz.

Tarım, Hayvancılık ve Bu Üretim Dallarında Çalışanların Korunması

Madde 45 - Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.

Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması

Madde 56 - Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir
Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması

Madde 63 - Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir.

Milletlerarası Andlaşmaları Uygun Bulma

Madde 90 -

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 5170 - 7.5.2004 / m.7) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

Planlama

Madde 166 - Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızlı gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilâtı kurmak Devletin görevidir.

Planda millî tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörülür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması hedef alınır. Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir.

Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi

Madde 169 - Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerine yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez.

2. Anayasanın 90/Son Maddesi Gereği Temel Hak Ve Özgürlükler Kapsamında İlgili Uluslar Arası Sözleşme ve Protokoller :

2.1. Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (1979-BERN) (Önsöz, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11nci maddeler öncelikli)

(Bakanlar Kurulunun 09.01.1984 tarih ve 84/7601 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (Ek-4)

Sözleşmeye taraf olan her ülke, sözleşmenin ek listelerinde (Ek Liste I: Bitki Türleri ve Ek Liste II: Hayvan Türleri) yer alan türlerin doğal yaşam alanlarıyla birlikte koruma altına alınması amacıyla gerekli idari ve yasal önlemleri almakla yükümlüdür. Listelerde yer alan bitki ve hayvan türlerinin doğadan toplanması, tahrip edilmesi ve ticaretinin yapılması yasaktır.

Sözleşmenin amacı, yabani flora ve faunayı ve bunların yaşama ortamlarını muhafaza etmek, özellikle birden fazla devletin işbirliğini gerektirenlerin korunmasını sağlamak ve bu işbirliğini geliştirmektir. Bu sözleşmenin önsözünde yaban hayatı ve yaşama ortamlarının tehdit altında olduğu belirtilerek, ilk üç maddesinde genel koruma önlem ve politikaları belirtilirken, dördüncü maddesinde yaşama ortamlarının, 5-9ncu maddesinde türlerin, 10ncu maddede de göçmen türlerle ilgili koruma önlemleri düzenlenmektedir. 11-12nci Maddeler ise Devlet taahhütleri ile ilgilidir.

Davaya konu işlem sözleşmenin bütününe ve özellikle 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11nci maddelerine aykırıdır.

2.2. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2000-FLORANSA) (Önsöz, 1, 2, 3, 4, 5 ve 6ncı maddeler öncelikle)

(10.06.2003 Tarih ve 4881 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 11.07.2003 tarih ve 2003/5908 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (İlgili Maddeler Ek-5)

Bu Sözleşme ile; peyzajın korunmasını, yönetimini, ve planlamasını geliştirmek ve peyzaj konuları hakkında Avrupa'da işbirliğini organize etmek amaçlanmaktadır.

Sözleşmenin önsözünde peyzajın insan faaliyetleri sonucu bozulduğu ve peyzajın insan yaşamındaki önemi ile korunması ve planlanmasının gerekliliği vurgulanarak, birinci maddesinde tanımlar, ikinci maddesinde kapsam, 4-6ncı maddelerinde de alınacak önlemler, belirlenecek politikalar ve Devletlerin sorumlulukları düzenlenmektedir.

Dava konusu karar sözleşmenin bütününe ve özellikle Sözleşmenin 5. ve 6. maddelerine aykırıdır.

2.3. BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (1992-NEW YORK) (Önsöz, 1, 2, 3, ve 4ncü maddeler öncelikle)

(16.10.2003 Tarih ve 4990 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 11.1.2003 tarih ve 2003/6458 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (Ek-6)

Sera gazlarının atmosferik birikimlerini insanın iklim sistemi üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirecek bir düzeyde durdurmayı sağlayabilecek en önemli hükümetler arası çabalardan biri de Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'dir.

Atmosferdeki sera gazı birikimlerini, iklim sistemi üzerindeki tehlikeli insan kaynaklı etkiyi önleyecek bir düzeyde durdurmayı başarmak amacıyla imzalanan Sözleşmede taraf ülkeler, iklim değişikliğinin nedenlerini önceden tahmin etmek, önlemek veya en aza indirmek ve zararlı etkilerini azaltmak için önleyici önlemler almayı taahhüt etmektedir.

Sözleşme sera gazları ile açıklamalar ve bazı sözleşmelere atıflar yapan bir önsözden sonra, birinci maddede tanımları, ikinci maddede amacı, üçüncü maddede ilkeleri, dördüncü maddede de su kaynaklarının korunmasını da içeren Devletlerin taahhütlerini düzenlemektedir.

Davaya konu işlem sözleşmenin bütününe ve öncelikle 1,2,3,4ncü maddelerine aykırıdır.

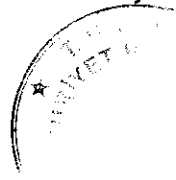
2.4. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (1994) (Önsöz, 1, 3, 6, 7, 8 ve 9ncu maddeler öncelikle)

(29.08.1996 tarih ve 4177 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, 21.11.1996 tarih ve 96/8857 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilmiştir.) (Ek-7)

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin üç temel amacı bulunmaktadır; biyolojik çeşitliliğin korunması, biyolojik çeşitliliği oluşturan unsurlardan sürdürülebilir kullanımın sağlanması, genetik kaynaklar ile teknoloji üzerinde sahip olunan bütün hakları dikkate almak kaydı ile bu kaynaklara gereğince ulaşımın ve bu kaynakların gereğince transferinin sağlanması ve uygun finansmanın tedariki de dahil olmak üzere bu kaynakların kullanımından doğan faydaların tüm dünya ülkeleri arasında eşit ve hakça paylaşılmasıdır. Sözleşmeye taraf ülkeler, kendi sınırları içerisindeki bitkilerin, hayvanların ve mikrobiyolojik yaşamın çeşitliliğinin tam olarak korunması sorumluluğunu üstleneceklerini, ayrıca biyolojik kaynakları sürdürülebilir kullanacaklarını ve biyolojik çeşitlilikten sağlanan faydaları eşit olarak paylaşmanın yollarını arayacaklarını taahhüt etmektedir.

Sözleşmenin 1. maddesi amaç, 3. maddesi benimsenen ilke, 6, 7, 8 ve 9uncu maddeleri de korunması gerekli alanlara yönelik alınacak tedbirler ile belirleme, izleme ve koruma yöntemlerini içermektedir.

Biyolojik çeşitlilik açısından korunması gerekli önemli doğa alanlarına yönelik dava konusu alanda gerekli koruma kararları alınmadığı gibi, alanlara geri dönüşü olmayacak şekilde zarar verecek kullanımların önerilmesi açıkça Sözleşmenin bütününe ve öncelikle 7. ve 8. maddelerine aykırıdır.

2.5.Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi (Önsöz, 2,4,5,6,7.nci maddeler öncelikle)

14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan sözleşme, 23.05.1982 tarih ve 8/4788 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla onaylanarak, 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır (Ek-8)

Kültürel ve Doğal mirasın herhangi bir parçasının bozulmasının veya yok olmasının, bütün dünya milletlerinin mirası için zararlı bir yoksullaşma teşkil ettiğini göz önünde tutan sözleşmenin bütünü ve öncelikle 2,4,5,6,ve 7.maddeleri davaya konu işlem ile ihlal edilmektedir.

2.6. Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslar arası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (1971-RAMSAR) (Giriş, 1, 2, 3 ve 4ncü maddeler öncelikle)

(28.12.1993 Tarih ve 3958 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 15.03.1994 tarih ve 5434 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (EK-9)

1971 yılında birçok ülke tarafından imzalanan Ramsar Sözleşmesi ile tüm sulak alanların korunmasına birincil öncelik sağlanması, sulak alan ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi yönünde gerekli önlemlerin alınması karara bağlanmıştır.

Bu sözleşme özellikle giriş bölümünde sulak alanların yaşamsal fonksiyonlarını ve önemini belirterek korunma ve yok olmalarının önlenmesini hükümetlerden istemekte ve insan ve çevresindeki başta su kuşları olmak üzere diğer canlı çevresi ile bağının önemini vurgulamaktadır. Sözleşmenin birinci maddesinde sulak alanlar tanımlanırken, 2nci maddesinde bu alanların tespit edilmesi, 3ncü maddesinde korunması ve 4. maddesinde listeye dahil olmasa bile bütün sulak alanların korunması için inzibati tedbirlerin alınmasının taraf ülkelerin görevi olduğu belirtilmektedir.

Dava konusu karar açıkça Sözleşmenin bütününe ve özellikle 3. ve 4. maddelerine aykırıdır.

2.7. Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin BM Sözleşmesi (1994-PARİS) (Önsöz, 1, 2, 3, 4 ve 5nci maddeler öncelikle)

(11.02.1998 Tarih ve 4340 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 16.04.1998 tarih ve 98/11003 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (EK-10)

Özellikle Afrika' da olmak üzere ciddi kuraklık ve/veya çölleşmeye maruz ülkelerde, çölleşmeyle mücadele etmek ve kuraklığın etkilerini hafifletmek amacıyla imzalanan sözleşmede taraf ülkelerden, hem arazinin verimliliğini iyileştirerek, hem de arazi ve su kaynaklarının rehabilitasyonunu, korunmasını ve sürdürülebilir yönetimini sağlayarak özellikle yerel topluluklar düzeyinde yaşam koşullarının iyileştirilmesi üzerinde odaklaşan uzun dönemli stratejilerin uygulanması beklenmektedir.

Sözleşmenin önsözünde çölleşmenin sebep sonuç ve önemi vurgulanarak, birinci maddede tanımlar, ikinci maddede amaç, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının vurgulandığı üçüncü maddede ilkeler, 4 ve 5nci maddelerde de Devletlerin yükümlülükleri belirtilmektedir.

Dava konusu işlem/karar Sözleşmenin bütününe ve özellikle 3. Maddesine açıkça aykırıdır.

1.8.Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi (Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun (No: 5448) olarak onaylanmış ve 21 Ocak 2006 Cumartesi tarih ve 26056 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Ek-3)

Bu sözleşme, Somut olmayan kültürel miras ile somut kültürel ve doğal miras arasındaki köklü karşılıklı bağılılığı göz önünde bulundurarak, Kültür ve doğa mirasıyla ilgili mevcut uluslararası anlaşmaların, tavsiyelerin ve kararların, somut olmayan kültürel mirasa ilişkin yeni hükümlerle etkili bir şekilde zenginleştirilmesi ve tamamlanması gerektiğini düşünerek, sözleşmenin amaçları; somut olmayan kültürel mirası korumak, ilgili toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek, somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı artırmak ve karşılıklı değerliliği sağlamak, uluslararası işbirliği ve yardımlaşmayı sağlamaktır.

Dava konusu işlem sözleşmenin bütününe ve özellikle 11,13,14,15. maddelerine aykırıdır.

3.1)

ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması, ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi ile ormanların korunması, geliştirilmesi ve orman alanlarının genişletilmesi, ormanların içinde ve bitişiğinde yaşayan köylülerin kalkındırılması ve bunun için gerekli tedbirlerin alınması,

orman ürünlerine olan ihtiyacın karşılanması ve orman ürünleri sanayinin geliştirilmesi için Çevre ve Orman Bakanlığının kurulmasına, teşkilât ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Görev

MADDE 2.- Çevre ve Orman Bakanlığının görevleri şunlardır:

a) Çevrenin korunması, kirliliğinin önlenmesi ve iyileştirilmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede, araştırmalar ve projeler yapmak, yaptırmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek, uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almak.

b) Çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi amacıyla ülke şartlarına uygun olan teknolojiyi belirlemek, bu maksatla kurulacak tesislerin vasıflarını tespit etmek.

c) Ülke şartlarına uygun olan çevre standartlarını Türk Standartları Enstitüsü ile birlikte belirlemek, uygulamak ve uygulanmasını sağlamak.

d) Atık ve yakıtlar ile ekolojik dengeyi bozan, havada, suda ve toprakta kalıcı özellik gösteren kirleticilerin çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmesi için denetimler yapmak; ülke genelinde tüm uygulayıcı kurum ve kuruluşların bu konudaki taleplerini değerlendirerek sonuçlandırmak; ülkenin atık yönetimi politikasını belirlemek ve bu konuda gerekli tedbirleri almak; tehlikeli hallerde veya gerekli durumlarda faaliyetlerin durdurulması ile ilgili usul ve esasları yönetmelikle belirlemek.

e) Çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi için çevre standartları ve ekolojik kriterler esas olmak üzere her türlü analizi, ölçüm ve kontrolleri gerçekleştirmek amacıyla laboratuvar kurmak, kurdurmak ve denetimlerini yapmak veya mevcut kamu kurum ve kuruluşlarının laboratuvarlarından yararlanmak.

f) Ülkedeki kirlenme konuları ile kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel bölgeleri ve sektörleri tespit etmek ve izlemek, bu problemlerin teknik, idari ve finansman bakımından çözümünü sağlayan kaynağın bulunmasıyla ilgili çalışmaları yönetmek veya yönlendirmek.

g) Sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde, çevreye olumsuz etki yapabilecek her türlü plân, program ve projenin, fayda ve maliyetleriyle çevresel olguların ortak bir çerçeve içinde değerlendirilmesini gerçekleştirecek çevresel etki değerlendirmesi ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmasının yapılmasını sağlamak, bu çalışmaları denetlemek ve izlemek.

h) Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların birarada düşünülmesine imkân veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma plânları ve bölge plânları temel alınarak çevre düzeni plânlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak.

i) Hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların işbirliği ile yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek ve denetlenmesini sağlamak.

j) Çevre konusunda görev verilmiş olan özel kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak; bu konuda faaliyette bulunan gönüllü kuruluşları yönlendirmek, desteklemek ve bakanlıklar arası işbirliği esaslarını yönetmelikle belirlemek.

k) Çevreye olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti ülke bütününde izlemek ve denetlemek.

l) Çevre uygulamalarına etkinlik kazandırmak için başta mahalli idareler olmak üzere, sürekli bir eğitim programı uygulamak, bu amaçla yapılan eğitim faaliyetlerini izlemek, desteklemek, yönlendirmek, çevre bilincini geliştirmek ve çevre problemleri konusunda kamuoyu araştırmaları yapmak.

m) Çevre ve orman konularında uluslararası düzeyde sürdürülen çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmek ve bu çalışmalara Türkiye'nin iştirakine ilişkin koordinasyonun sağlanmasına, uluslararası ilişkilerin yürütülmesi ile ilgili mevzuat çerçevesinde yardımcı olmak.

n) Ormanların korunması, imarı ve ıslahı ile bakımını sağlamak.

o) Orman sınırlandırılması ve kadastrounu yapmak, vasıf tayini ile Devlet ormanlarına ilişkin kamu yararına irtifak hakkı tesisi ve iznine ait işleri yürütmek.

p) Orman sınırları içerisinde ve yeniden orman rejimine alınacak yerlerde genel ağaçlandırma plânı düzenlemek, bu plânın gerektirdiği etüt ve proje işleri ile ağaçlandırmaları yapmak veya yaptırmak.

q) Erozyonu önleyici her türlü tedbiri almak.

r) Devlet ormanları içindeki otlak, yaylak ve kışlakları özel mevzuatına göre ıslah etmek, otlatma amenajman plânlarını yapmak veya yaptırmak.

s) Ağaçlandırma yapmak, devamlı ve geçici fidanlıklar kurmak, özel ağaçlandırma yapmak ve fidanlık tesis etmek isteyen gerçek ve tüzel kişileri desteklemek.

s) Devlet ormanları ile tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarına ve özel ormanlara ait amenajman plânlarını yapmak veya yaptırmak.

ş) Devlet ormanları içinde ve bitişğinde oturan köylülerin sosyal ve ekonomik gelişmelerini sağlamak maksadıyla bunları her türlü kredi ve yardım kaynaklarıyla desteklemek, orman-halk ilişkilerini geliştirmek ve bu konuda her türlü tedbiri almak.

t) Başka yerlere nakledilecek orman köylülerinin bıraktıkları taşınmazların kamulaştırılmasını sağlamak ve buraları ağaçlandırmak.

u) Yurt içi odun hammadde ihtiyacını karşılamak, odun ve odun dışı orman ürünlerinin ithalat ve ihracatına ilişkin esasları belirlemek, gerektiğinde tohum, fidan ve üretimle ilgili maddeleri ithal ve ihraç etmek.

v) Millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve orman içi mesire yerleri ile biyolojik çeşitliliğin, av ve yaban hayatı alanlarının tespiti, yönetimi, korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve işlettilmesini sağlamak.

y) Bakanlığın çalışma alanına giren hizmetlere ilişkin olarak, araştırma birimleri ve eğitim merkezleri açmak, yurt içinde ve dışında gerekli personeli yetiştirmek, her çeşit uygulamalı araştırmalarla eğitim, yayın ve yayım çalışmaları yapmak, yaptırmak, dokümantasyon ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak.

3.2) ZEYTİNCİLİK KANUNU

Madde 17 - (Değişik madde: 28/02/1995 - 4086/4 md.)

Devlet zeytinciliğın ıslahı, yeni zeytin dikim alanlarının tespiti, zeytin dikim ve yetiştirilmesinin teşviki ile verimin artırılması, hastalık ve zararlılarla mücadele ile ürün elde etmekte masrafları azaltıcı araç ve gereçlerin imal ve ithalinde gerekli kolaylıkları sağlar.

Madde 20 - (Değişik madde: 28/02/1995 - 4086/5 md.)

Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi Tarım ve Köyşleri Bakanlığının iznine bağlıdır.

(Değişik fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./99.mad) Zeytincilik sahaları daraltılamaz. Ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşma, zeytinlik alanının % 10'unu geçemez. Bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Köyşleri Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabidir. Bu iznin verilmesinde, Tarım ve Köyşleri Bakanlığına bağlı araştırma enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşü alınır. Bu hâlde dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacı kesilemez ve sökülemez. İzinsiz kesenler veya sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunun yayımından önce zeytinlik alanlarına ilişkin kesinleşmiş imar planları geçerlidir.

3.3) 2872 sayılı Çevre Kanunu

Madde 1 - Bu Kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır.

Madde3- Çevrenin korunmasına, iyileştirilmesine ve kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:

a) Başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğın önlenmesi ile görevli olup bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler.

b) Çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğın giderilmesi alanlarındaki her türlü faaliyette; Bakanlık ve yerel yönetimler, gerekli hallerde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparlar.

3.4) Tarihi:24.04.1930 Sayısı:1593 R.G. Tarihi:06.05.1930 R.G. Sayısı:1489 Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

Madde 235 - Hususi kanuna tevfiikan belediyelerce idare edilen sularla işletilmesi şirketlere bırakılan suların sıhhi hususları Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin murakabesine tabidir.

Madde 236 - İçilmek ve kullanılmak için getirilecek suların fennen içilmesine müsaada edilecek evsafıta olması şarttır. Olmadığı takdirde bunların fennen icap ettiği surette temizlenmesine ve evsafının ıslahına belediyeler mecburdurlar.

Madde 237 - Şehir ve kasabalarda tevzi edilmek üzere celbedilen su menbalarının etrafında behemehal bir himaye mıntakası tesis edilmelidir. Bu mıntakaların hudutları sıhhat memurları huzuriyle ihtisas erbabı tarafından menbain gıda havzası üzerinde tayin edilir.

Madde 238 - Himaye mıntakası olmak üzere menbalar etrafında tayin ve tahdit edilen arazi belediye mıntakası haricinde de olsa belediye tarafından Belediye İstimlak Kanununa tevfiikan istimlaki mecburi olup bu arazinin mesken yapılmak, ekilmek ve sair her hangi hususlar için istimali memnudur.

Madde 239 - Suları içilmeğe ve ev işlerinde kullanılmağa mahsus hususi ve umumi kuyuların ve sarnıçların televvüs eyledikleri veya televvüse maruz bulundukları takdirde bunların ıslahını takibe belediyeler mecburdurlar. Sahipleri tarafından ıslah ve televvüs tehlikesi bertaraf edilmeyen kuyular masarifi sahibinden Devlet emvali gibi tahsil edilmek üzere belediye tarafından ıslah edilir.

Madde 240 - Umuma satılan menba suları mahalli belediyesinin sıhhi murakebesi altında bulunur. Bunlara ve bütün içme suları nakliyatına ait kapların vasıfları ve bu kablara doldurma ve sevkleri tarzı belediyelerce tayin olunur. Menbaların sahipleri veya müstecirleri menbaların ve su nakledenler suların televvüsten vikayesi için gösterilecek tedbirleri tatbika mecburdur.

Madde 241 - Sularının içilmesi fennen ve sıhhat için tehlikeli olan menba, kuyu, çeşme ve saire gibi mahallere belediyece o suyun mazarratlı olduğunu gösteren ve harici tesirler ile yazıları bozulmayan levhalar asılır.

Madde 242 - Dere, nehir ve çayların ve çeşmelerin televvüsünü mucip tesisat yapılmasına veya eşhas tarafından bu tarzda telvisat ikaina mümanaat olunur. Fabrika sularının fenni mahzurları tahakkuk eden yerlerde mazarratı izale edilmeden nehir ve derelere dökülmesi memnudur.

3.5) ÖZEL ÇEVRE KORUMA KURUMU BAŞKANLIĞI KURULMASINA DAİR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Madde 1 – Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı 2872 sayılı Çevre Kanununun 9.maddesine göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen ve edilecek alanların sahip olduğu çevre değerlerini korumak ve mevcut çevre sorunlarını gidermek için tüm tedbirleri almak, bu alanların koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, imar planlarını yapmak, mevcut her ölçekteki plan ve plan kararlarını revize etmek ve re'sen onaylamak üzere Çevre Bakanlığına bağlı ve Tüzel Kişiliğe sahip Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması ile bu Kurumun teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Kurumun yönetimine ve işletilmesine dair temel ilkeler şunlardır:

a) Milletlerarası koruma sözleşmeleri ve Çevre Mevzuatı da dikkate alınarak Bölgedeki koruma ve kullanma esaslarını tesbit etmek ve yeni düzenlemeler yapmak.

b) Bölgenin bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı doğrultusunda korunması için her türlü icraatta bulunmak, araştırma ve incelemeleri yapmak ve yaptırmak, gerektiğinde tüm kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili dernekler ve milletlerarası kuruluşlarla işbirliği sağlamak.

Kapsam

Madde 2 – Bakanlar Kurulunca ilan edilen ve ilan edilecek "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamenin hükümleri uygulanır.

Bölgede yapılan tahsisler, verilmiş ön izinler ile mevcut her ölçekteki plan kararları konusunda bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümleri uygulanır.

OLAYLAR:

1) YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİ İYUK Md.27/2 Yürütmenin durdurulmasında hukuka aykırılık ve telafisi güç veya imkansız zararların doğması halinin aynı anda olmasını istemektedir. Somut olayımızda anılan idari işlemler hem Anayasa'nın 44, 45, 56, 63, 90/son, 166 ve 169. maddelerine hem 2872, 5403, 6831, 4342, 1593, 3573, 4856, 3194ve 2863 sayılı Kanun'lara ve bu kanunlara göre çıkarılan yönetmeliklere ve tebliğlere,Anayasa md. 90/son göndermesi ile dilekçemizde belirtilen ve ekte bulunan uluslararası sözleşmelere aykırı olup, uygulandığında doğal varlıkların geri dönülemez bir biçimde kaybı ile bölgenin geleceğinde önemli kayıpların oluşması söz konusudur. Dolayısıyla somut olayımızda tereddüde mahal kalmayacak derecede hukuka aykırılık ve telafisi imkansız zarar bir arada ve aynı anda oluşmuştur.

Yine İdari Yargı organlarınca yaygın olarak idarenin savunmasının alınması veya bilirkişi raporu sonrasına bırakılan (bir ihtiyati tedbir mahiyetinde olup her zaman değiştirilebilen ve üst yargı organınca denetlenebilen) yürütmenin durdurulması istemimizin savunmanın alınması veya bilirkişi raporu sonrasına bırakılmaması gerekir. Ayrıca İdari Yargıdaki yasal cevap sürelerin ve süre uzatımları gereği zaten uzunca bir süre geçmektedir. Bu çok ciddi , telafisi mümkün olmayan bir kayba sebep olabilecektir.

Sonuç olarak ve kanaatimizce, davalı İdarenin savunması ve olası bir bilirkişi incelemesi beklenmeden, maddi ve hukuki şartlar oluşmuş olduğundan, birçok değerli doğal varlıklarımızın yok olma ihtimali karşısında gecikmeksizin, usuli işlemler tamamlanana dek, bu konuda usuli işlemlerden sonra yeniden bir karar vermek üzere yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi gerekmektedir.

2) Davalı İdarenin HES amaçlı 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliği ve 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği işlemi hukuka, yürürlükteki mevzuatımıza ve usule aykırıdır, iptal edilmelidir. Şöyle ki;

3) Davalı İdare, hukuka ve mevzuata aykırı olarak gerekli araştırmaları yapmaksızın, doğayı ve doğal ekolojik dengeleri korumanın esas gösterge olduğu bu bölgede ekolojik ayak izi, ekolojik aşırılığa kaçmak kavramlarına göre değerlendirilmeden, bu bölgenin turizm, tarım gibi diğer faydalı kullanımlarını değerlendirmeden, davaya konu kararın etkileyeceği alanın taşıdığı önem ve özellikler ile projenin riskleri göz önüne alınmadan, koruma ve kültür kavramını yasal gerekliliğe karşın ikincil konuma alan bir yaklaşımla, yeterli inceleme ve değerlendirmelere dayanılmaksızın yöreye telafisi imkansız zararlar verecek davaya konu planı onaylamıştır.

4) Davaya konu karar şekil, amaç, konu, yetki bakımından hukuka aykırıdır, aynı karar zaruret olmadan, kamu yararı olmadan alınmış bir karar olması sebebiyle de hukuka aykırıdır.

5) Davaya konu işbu karar sebep unsuru yönünden hukuka aykırıdır. Davalı idareyi bu işlemi yapmaya sevkeden geçerli bir maddi olay veya başka bir idari işlem bulunmamaktadır. Kamu yararı ve zaruret hali yoktur.

6) Karacaören Köyü ve Kızıldere ve çevresinin olduğu gibi tarım, turizm gibi faydalı faaliyetlere açık olarak korunmasında üstün kamu yararı vardır.

7) Davalı İdare, davaya konu işlemi gerçekleştirirken davaya konu işlemin, buradaki ekosisteme, çevre köylere ve tarım arazilerine, iklime, turizme, ekonomiye ve sosyal hayata/topluma etkilerinin neler olabileceğini değerlendirmeden, yöreye olası zararların neler olabileceğini incelememiş, olası etkilerini her yönüyle, gereği gibi araştırmamıştır. Davalı İdarenin, karara konu arazi üzerinden alınan gerçek, somut, güncel verilerle konuyu incelenmediği, dosya üzerinden formatsal olarak bu kararı verdiği açıktır. Davalı İdarenin davaya konu kararı kendi varlığının, kuruluş amaçlarının inkarı niteliğindedir. Davalı İdare, idare tarafından belirlenen koruma politikalarını, uluslararası yükümlülüklerini, mevzuatı gerektiği ölçüde benimseyip, yeterince özümsemediğini aldığı kararla göstermiştir. Davalı İdarenin aldığı karar hukuka ve mevzuata aykırıdır.

8) İptali istenen işlem konu unsuru yönünden de hukuka aykırıdır, Karacaören Köyü ve Kızıldere ve civarı birçok bitki ve canlı türüne ev sahipliği yapmakta, 65milyon yıldır varlığını sürdüren nelik-endemik sığla/günlük ağaçlarını barındırmaktadır. Bu alanın korunması, mutlak anlamda korunması idareye ulusal ve uluslararası bir yükümlülük olarak verilmiştir. Davalı İdare, yürürlükteki mevzuatın kendisine verdiği görevleri yerine getirmeyerek koruma alanına zarar verecek bir karar vermiştir. Davalı İdarenin kararı gerçek ve fiili anlamda koruma amacı taşımamaktadır.

9) Davalı İdarenin dava konu işlemde belirtilen alanda yapılacak hidroelektrik santral ile alanın, çevre köylerin, tarımın, turizmin, sosyal hayatın, ekonominin, ekosistemin, Kızıldere'nin zorlanma sınırının ne olduğu, tüm bu sayılanların nasıl etkileneceğini tartışmamış, araştırmamış, HES'in zararlı etkilerinden bölgeyi nasıl koruyacağını belirlememiştir, ekosisteme verilecek zararın yanı sıra estetik-manzara özelliklerine verilecek zarar dahi tartışmamıştır. Davalı İdarenin gerçek ve fiili olarak korumacı bir anlayışla davaya konu alanda koruduğu tabiat varlıkları aleyhine değişiklikler olmamasını sağlamak yükümlülüğü vardır. Davaya konu işlem, davalı İdarenin kendi varlığını, kuruluş amaçlarını inkar etmesi anlamına gelmektedir.

10) Dava konu, iptali istenen onama işlemi, genel ve özel olarak konuyu düzenleyen tüm mevzuat kurallarına aykırılıklar taşımaktadır, çevre düzeni planı, planlama esasları, imar planının bütünlüğü, genel yapısı, kapsadığı alanın nitelikleri ve çevrenin korunması gibi olgular gözetilerek yapılmamıştır.

11) Doğal zenginliği, doğanın bütünlüğünün korunması açısından Anıt Ağaç Topluluğu alanı olan Kızıldere hakkında hakkında içinde bulunduğu havza hakkında planlama yapılmadan, dosya üzerinden yapılan/ verilen/ alınan kararlarla Hidroelektrik santral yapılmasına müsaade edilmesi hukuka ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırıdır.

12) Davalı İdare, Kızıldere üzerine kurulacak hidroelektrik santralin civarı yöreleri nasıl etkileyeceği incelenmemiştir. Sadece formatsal olarak işlemler gerçekleştirilmiş, meselenin özü tartışılmamıştır. İşbu HES projesinin ne gibi etkileri olacağı irdelenmemiştir. Kızıldere'yi oluşturan pınarların tıkanma olasılığı, suyun geri tepme ihtimali, dere yatağının ve çevresinin, suyun jeolojik özellikleri araştırılmadan davaya konu sözleşme şirketle yapılmıştır.

13) Davalının işlemi ile Müvekkillerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 no.lu protokolünün 8.maddesi ile korunan özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının, 1.maddesi ile korunan Mülkiyet hakkının ihlal edilmiştir. Bu konuda dava ve talep haklarımızı saklı tutarız. Bununla birlikte

Birleşmiş Milletlerin son kararlarında yer alan suyun en tabi insan hakkı olması , suyun ticarileştirilemeyeceği hususu dikkate alınmalıdır.

14) Eldeki dilekçemizde sunulan açıklamalar, deliller, maddi ve hukuki vakıalar ve re'sen gözetilecek durumlar doğrultusunda davaya konu idari işlemin iptaline karar verilmelidir. Davalı idare açıkça yetkilerini ve görevlerini hukuka aykırı kullanarak davaya konu kararı almıştır. Santralin yardımcı eklentileri, bu süreçte diğer kurumlar tarafından yapılan tahsisler, anlaşmalar, verilen izinler, verilen kararlar, HES ve regülatörü ve yardımcı eklentileri için yapılan imar planı revizyonu, ilaveleri, değişiklikleri hakkında, yapılan işlemler, verilen lisanslar, izinler, tahsisler gibi bu konulardaki her türlü hukuki ve cezai şikayet, dava ve talep, tazminat, cebri icra haklarımızı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru hakkımızı saklı tutarak, açıklanan ve re'sen gözetilecek nedenlerle davaya konu idari kararın/işlemin iptalini talep ediyoruz.

DELİLLER : Keşif, bilirkişi incelemesi, bilirkişi, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi, Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme, Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin BM Sözleşmesi , Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi,

T.SONUCU

Yukarıda sunulu açıklamalar, yargılama boyunca yapacağımız açıklamalar, deliller, maddi ve hukuki vakıalar doğrultusunda ve re'sen gözetilecek nedenlerle,

1- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleştiğinden savunma vs gibi usulü işlemler beklenmeden, bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar takdiren teminatsız olarak yürütmenin durdurulması verilmesi aksi halde daha sonra verilecek yürütmeyi durdurma kararların uygulanmasını imkansız kılacağının dikkate alınmasına ve usulü işlemlerden önce davalıların savunması alınmaksızın bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar 2577 sayılı yasanın 27. maddesi uyarınca takdiren teminat alınmaksızın öncelikle dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına,

2-Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü ile Kızıldere'de HES amaçlı 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliği ve 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği işleminin yürütülmesinin durdurulmasına,

3- Davalı idareye savunma için, ve yargılama boyunca verecekleri cevaplar için, işin aciliyeti gözetilerek yedi günden fazla cevap süresi verilmemesine,

4- Delillerin tespiti suretiyle mahallinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasına,

5- Davalı İdare tarafından sunulacak delillerin birer suret fazla göndertilmesinin temini ile tarafımıza davalı İdare delillerinin tebliğine, gösterdiğimiz delillerin ilgili kurumlardan toplanmasına,

6- Tebligatların memur eliyle veya Alo Post ile yapılmasına,

7- Kızıldere' de HES amaçlı 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliği ve 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği işleminin iptaline,

8- Yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yüklenmesine, karar verilmesini vekil edenler adına saygıyla arz ve talep ederim.01.09.2010

DAVACILAR VEKİLİ
Av. BORA SARICA

EKLERİ:

1. Onanmış vekaletname suretleri
2. Teslim Alma Tutanağı
3. Askı teslim ve itirazlara dair tutanak

4. İtiraz Dilekçeleri

5. Muğla Valiliği İl Özel İdaresi İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü cevabi yazısı

2- ANIT AĞAÇ BAŞVUSU DAVASI:

FETHİYE İLÇESİ DOĞA KORUMA ve MİLLİ PARKLAR MÜHENDİSLİĞİ

(Orman İşletme Müdürlüğü)

KONU : Fethiye İlçesi Göcek Beldesi Karacaören Köyü Kargı Çayı ve Kızıldere'de yapılan arazi çalışmasında tespit edilen anıt niteliğindeki ağaçlara ait bilgilerin tarafınıza sunulması ve yapım aşamasında bulunan HES projesini, söz konusu anıt ağaçların varlığı ve Kültür ve Tabiatı Koruma Kanunu ve Uygulama İmar planı kapsamında durdurulması talebidir.

Fethiye İlçesi Göcek Beldesi Karacaören Köyü Kargı Çayı ve Kızıldere'de yapılan arazi çalışmasında tespit edilen anıt niteliğindeki ağaçlara ait bilgi, koordinat ve fotoğraflar ekte sunulmuştur. Tespit edilen bütün ağaçlar anıt ağaç kriterlerini sağlamaktadır. Keza bölgede kişisel çabalarımız sonucu tespit ettiğimiz anıt ağaçlar dışında gerekli teknik donanım kullanılarak çok sayıda daha anıt ağaç tespiti mümkündür. Gelecek kuşaklara bırakılacak doğal miraslarımızdan olması gereken bu ağaçların ivedilikle anıt ağaç statüsüne alınması gerekmektedir.

Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) kategorilerinden Vulnerable(VU,) yani Hassas (Doğal yaşamda soyu tükenme tehlikesi büyük olan türler) ağaç türlerinden biri olan Liquidambar orientalis Mill. (Anadolu Sığla Ağacı) türünün nadir olarak anıt niteliğine ulaştığı üç bireyle birlikte anıt niteliğinde iki Platanus orientalis (Doğu çınarı) türünü de içeren ekteki listenin teknik olarak anıt ağaç olarak tescil edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca 19 Eylül 1979 günü Bern'de imzalanıp 09.01.1984 tarih ve 84-7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak 20.02.1984 tarih ve 18318 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi'ne (BERN SÖZLEŞMESİ) göre koruma altında olan 44722-Anadolu Sığla Orman Toplulukları içinde bulunan sığla ağaçlarının mutlak korunması gerekmektedir.

Bunun yanı sıra alanda; Bern Sözleşmesi korunması gereken Tehlike Altındaki Habitatlardan aşağıdaki habitatlar bulunmaktadır;

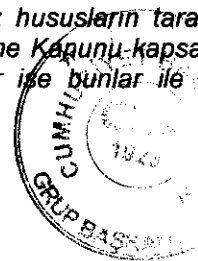
- 4285B11 Güney Anadolu'da Serpantinler Üzerinde Gelişen Kızılçam Ormanları
- 4285B13 Güney Anadolu'da Kireçtaşları Üzerinde Gelişen Kızılçam Ormanları
- 44722 Anadolu Sığla Orman Toplulukları

Bu nedenle Kargı Çayı ve Kızıldere'de bulunan sığla ağaçlarının yasal olarak kesinlikle korunması gerekmektedir. Ülkemize özgü dar yayılışlı endemik ve relikt (kalıntı) bir tür olan Sığla Ağacı; Dünya'da ve ülkemizde sadece Güneybatı Anadolu'da yayılış göstermektedir.

Kargı çayı ve çevresi Önemli Doğa Alanları çalışmasında Fethiye Önemli Doğa Alanı (ÖDA) sınırları içinde kalmaktadır. Alan bütün bilimsel çalışmalarda korunması gerekli alanlar içinde bulunmaktadır.

Ayrıca Muğla İl Fethiye İlçesi Karacaören Köyü- Kızıldere'de yapılması planlanan Hidroelektrik Santrali 1/1000'lik uygulama imar plan içerisinde kalan ve bu uygulama imar planının 11 maddesinde belirtildiği üzere ve Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunun kapsamı da göz önünde bulundurularak aşağıda listesi, koordinatları ve fotoğrafları bulunan anıt niteliğindeki ağaçlar konusunda yerinde inceleme suretiyle Tabiat Anıtına Ait Ön Etüt Formu ile başvuru yapılarak Tabiat Anıtı olarak tescil edilmesi ve Kargı çayı, Kızıldere'de bulunan sığla ağaçlarının korunması ile yapılması planlanan HES çalışmasının ve ağaç kesimlerinin durdurulması talep etmekteyiz.

Yine dilekçemiz ile iletmiş olduğumuz bilgiler neticesinde talep ettiğimiz hususların tarafınızca uygun görülmemesi halinde dahi gerekçeleri ile cevaplandırmanız, Bilgi Edinme Kanunu kapsamında bahsi geçen bölgede evvelce yapılmış anıt ağaç envanter çalışmaları var ise bunlar ile birlikte

dilekçemiz tarihinden sonra yapılacak anıt ağaç tespit çalışmalarından tarafımızın bilgilendirilmesini arz ve talep ederiz. 22.06.2011

TALEP EDENLER VEKİLİ
AV. BORA SARICA

Adres : Akarca Mah. Nadir Nadi Cad. No : 6
Fethiye

Not :

- Vekaletnameler,
- Kimlik Fotokopisi,
- Anıt ağaç bilgileri ve fotoğrafları ektedir.

3- KIZILDERE- ÜRETİM LİSANSI İPTALİ DAVASI:

DANIŞTAY İLGİLİ HUKUK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA sunulmak üzere,
FETHİYE ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNE,

Yürütmeyi durdurma ve duruşma istemlidir.

DAVACILAR

- 1- Tacettin Akça – Karacaören Köyü Fethiye – Muğla
- 2- Mehmet Polat – Tuzla Mah. 561 Sok. 7/7 Fethiye Muğla
- 3- Levent Sarı – Camii Mah. Ahmet Gazi Cad. No: 68 –Fethiye Muğla
- 4- Osman Boğa – Karacaören Köyü – Fethiye Muğla
- 5- Keziban Boğa - Karacaören Köyü – Fethiye Muğla
- 6- Kıymet Akça - Karacaören Köyü – Fethiye Muğla

VEKİLLERİ

- 1- Av. Bora Sarica – M.Kemal Cad. Akarca Mah. No: 47 FeTıp Karşısı – Fethiye – Muğla
- 2- Av. Okşan Palabıyıkçoğlu – akarca Mah. Ekiz İşMerkezi 1/3 Fethiye - Muğla
- 3- Av. Burak Erbay – Hacımemişağa Sok. Özcan Onay İşh. K:1 Merkez Muğla
- 4- Av. Umut Şimşek – Emirbeyazıt mah. Avcılar Sok. Kocabıyık Apt. 36/2 Merkez Muğla
- 5- Av. Esra Gençler – Akarca Mah. Şehit Nihat Oran Cad. Solakoğlu Apt. No: 6 Fethiye – Muğla
- 6- Av. Berna Babaoğlu Ulutaş – Atatürk Mah. 3/2 Dalyan Ortaca Muğla

DAVALI : Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, - Muhsin Yazıcıoğlu Cad. No:51/C Yüzüncü Yıl/ Ankara 06100

T.KONUSU: Davalı tarafından 17.1.2008 tarihli ve 1461-6 sayılı kararı ile ERES Enerji Üretimi San. Tic. A.Ş.'ye verilen Muğla ilinde kurulacak olan Hidroelektrik Santrali üretim tesisinde, üretim faaliyeti göstermek üzere verilen Lisans No:EÜ /2255-6/1552 ve Tarih:1.10.2009 sayılı Üretim Lisansının, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun kararının aşağıda açıklanan nedenler uyarınca yürütülmesinin durdurulmasına ve davanın kabulüne karar verilerek iptali istemidir.

TEBLİĞ VE ÖĞRENME TARİHİ : 04.02.2011

Tarafımızca açılan Danıştay nezdinde 2010/4367 dosya numarası ile görülmekte olan lisans iptali talepli davada davalı kurum EPDK'nın 31.12.2010 dilekçe tarihli beyanlarında yeni alınan üretim lisansı bilgilerinin davaya sunulması ve işbu dilekçenin tarafımıza tebliği ile şu an davamıza konu üretim lisansından haberdar olduk.

AÇIKLAMALAR

1. Dava konusu işlemin iptalinde davacıların menfaati bulunmaktadır.

Anayasamızın 2nci maddesi Türkiye Cumhuriyetinin bir "Hukuk Devleti" olduğunu, 36 ncı maddesi herkesin (gerçek ve tüzel kişi) "Hak Arama Hürriyeti"ne sahip olduğunu ve yine 125 nci maddesi de "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğunu"nu belirtmektedir.

Buna istinaden Anayasa Mahkemesi'nin 21.09.1995 tarih ve ESAS:1995/27, KARAR:1995/47 sayılı kararında, Danıştay 5nci Dairesinin, 06.01.1982 tarihli 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun, 10.06.1994 tarihli 4001 Sayılı Yasanın 1nci maddesiyle değiştirilen 2nci maddesinin 1nci bendinin (a) alt bendinde yer alan "kişisel hakları ihlal edilenler" ibaresini, Anayasa' nın bazı maddelerine aykırılık yönünden iptali istemiyle açtığı dava ile ilgili olarak, Anayasa Mahkemesi maddeyi Anayasa' nın 2, 36 ve 125nci maddelerine aykırı iptal ederken, gerekçesinin bir yerinde aynen şöyle demektedir:

"Hak, hukukun koruduğu menfaattir. Özel hukukta her menfaat korunmaz. Kamu hukukunda ise iptal davaları yoluyla her menfaatin korunması zorunludur."

"Devletin, hak arama özgürlüğünü daraltan bütün sınırlamaları kaldırması ve bu yolla yargı denetimini yaygınlaştırarak adaletin gerçekleştirilmesini sağlaması hukuk devleti ilkelerine yer veren Anayasa' nın 2nci maddesi gereğidir."

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi hükmüne göre iptal davası açabilmek için "menfaat ihlali" ve bazı davalar için "kişisel hak ihlali" şart koşulmuştur. Danıştay 6.Dairesinin 13.05.1991 tarih ve E.1989/2264, K.1991/1101 sayılı kararı gereğince "...kamu yararını koruma görev ve yükümlülüğü bir kamu kurumu olmanın doğal sonucudur."görüşü ve Danıştay 5. Dairenin 17.05.1990 tarih ve E.1990/509, K.1990/1087 kararında belirtildiği üzere "...Esasen öğretide de subjektif bir hakkın ihlalinin gerekmediği, ciddi ve makul bir ilginin bulunmasının yeterli olduğu kabul edilmektedir."denmektedir. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 02.02.1990 tarih ve E.1989/430, K.1990/18 sayılı kararında ise "İptal davalarında, subjektif ehliyet şartı olarak bulunması gerekli "menfaat ihlali" hak ihlali anlamında değil, ciddi ve makul bir alaka anlamındadır. İhlal edilen menfaatin herhalde maddi ve manevi veya ekonomik nitelikte olması gerekmediği gibi, mahkemelerce hak ihlali gibi düşünülmesi, en başta iptal davalarının objektif niteliği ile bağdaşmaz."görüşü ifade edilmiştir.

Danıştay 6. Dairesinin 2008/11449Esas, 2009/1896Karar sayılı kararı aynen şöyle demektedir: "İdarenin bütün eylem ve işlemlerinin yargısal denetime açık olduğu hukuk devletinde idarenin hukuka uygunluğunun sağlanmasında en etkin araçlardan biri iptal davalarıdır.

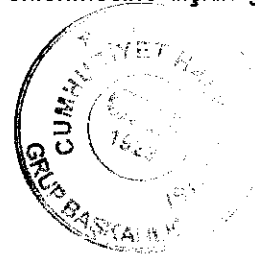
İptal davalarındaki sübjektif ehliyet koşulu doğrudan doğruya hukuk devletinin yapılandırılması ve sürdürülmesine ilişkin bir sorundur. Dolayısıyla sübjektif ehliyet koşulunun idari işlemlerinin hukuka uygunluğunun iptal davası yoluyla denetlenmesini engellemeyecek bir biçimde anlaşılması gerekmektedir.

Nitekim çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması, imar uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren konularda sübjektif ehliyet koşulunun, bu durum dikkate alınarak yorumlanması gerektiğine ilişkin Danıştay kararları yerleşik içtihat niteliği kazanmıştır.

İptali istenen işlemin çevresel değerlerin korunması şeklinde kamu yararını yakından ilgilendiren bir işlem olduğundan davacının dava açma ehliyetinin bulunduğu sonucuna varılmış,"

Ayrıca 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun "İlkeler" başlıklı 3ncü maddesi "a" fıkrasında ise ;

" Madde 3 – Çevre korunmasına, iyileştirilmesine ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:

a) Başta İdare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi ile görevli olup, bu konuda alınacak tedbirlerle ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler."

ve yine "Bilgi Edinme ve Başvuru Hakkı" başlıklı 30uncu maddesinde de;

" Madde 30- (Değişik madde ve başlığı: 5491 - 26.4.2006 / m.21) Çevreyi kirlüten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkes ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebilir.

Herkes, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında çevreye ilişkin bilgilere ulaşma hakkına sahiptir. Ancak, açıklanması halinde üreme alanları, nadir türler gibi çevresel değerlere zarar verecek bilgilere ilişkin talepler de bu Kanun kapsamında reddedilebilir."denilerek bu yasa açısından da çevrenin korunması görevi dava hakkını da içeren bir boyuta uzanmaktadır.

Sunulan nedenlerle, davacıların, dava konusu işlemler/kararlarla Anayasamızca, yasalarla ve evrensel hukuk kurallarıyla, yerleşik yargı içtihatlarıyla tanınan ciddi ve makul bir ilgisinin olduğu ve menfaatinin ihlal edildiği tartışmasızdır.

2. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 17.maddesinde, herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu, 56.maddesinde ise; herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemenin Devletin ve vatandaşların ödevi olduğu belirtilmiştir.

4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da; çevrenin korunması, kirliliğin önlenmesi ve iyileştirilmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede, araştırmalar ve projeler yapmak, yaptırmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek, uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almak, sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde, çevreye olumsuz etki yapabilecek her türlü plan, program ve projenin, fayda ve maliyetleriyle çevresel olguların ortak bir çerçeve içinde değerlendirilmesini gerçekleştirecek çevresel etki değerlendirmesi ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmasının yapılmasını sağlamak, bu çalışmaları denetlemek ve izlemek, dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak çevre düzeni planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak ve su kaynakları için koruma ve kullanma planları yapmak, kıta içi su kaynakları ile toprak kaynaklarının havza bazında bütüncül yönetimini sağlamak için gerekli çalışmaları yapmak, davalı idareye yasa ile yüklenen görevler arasında sayılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1. maddesinde; Kanunun amacının, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak olduğu, Kanunun 3. maddesinde çevrenin korunmasına, iyileştirilmesine ve kirliliğin önlenmesine ilişkin genel ilkelere yer verilmiş ve arazi ve kaynak kullanım kararlarının veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşlar, karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesinin gözetilmesi, yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisi sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirilmesi ve çevre politikalarının oluşmasında katılım hakkının esas tutularak, Bakanlık ve yerel yönetimler; meslek odaları, birlikler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların çevre hakkını kullanacakları katılım ortamını yaratmakla yükümlüdürler ilkeleri bu genel ilkeler arasına kabul edilmiştir.

Aynı Kanun'un 9.maddesinde çevrenin korunması amacıyla; doğal çevreyi oluşturan biyolojik çeşitlilik ile bu çeşitliliği barındıran ekosistemin korunması esastır. Biyolojik çeşitliliği koruma ve kullanım esasları, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili diğer kuruluşların görüşleri alınarak belirlenir. Ülke fiziki mekanında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçlarının karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50000-1/100000 ölçekli çevre düzeni planları bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ulusal mevzuat ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınarak koruma statüsü kazandırılmış alanlar ve ekolojik değeri olan hassas alanların her tür ölçekteki

planlarda gösterilmesi zorunludur. Koruma statüsü kazandırılmış alanlar ve ekolojik değeri olan alanlar, plan kararı dışında kullanılamaz hükümlerine yer verilmiştir.

Kanun'un 10.maddesinde ise; gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanama ve ihale edilemez. Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır. Çevresel Etki Değerlendirmesine tabii projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tabi plan ve programlar ve konuya ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir hükmüne yer verilmiş, Ek 2. maddesinde ise; faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olacak veya çevreye zarar verecek kurum, kuruluş ve işletmeler çevre yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın almakla yükümlüdürler. Bu konuyla ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir kuralı getirilmiştir.

Çevre Kanunu'nun yukarıda aktarılan maddelerinden de görüleceği üzere; bütün vatandaşların ortak varlığı olan çevrenin korunması, iyileştirilmesi; kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun şekilde kullanılması ve korunması; su, toprak ve hava kirlenmesinin önlenmesi; ülkenin bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel zenginliklerinin korunarak, bugünkü ve gelecek kuşakların sağlıklı, uygarlık ve yaşam düzeyinin geliştirilmesi ve güvence altına alınması için yapılacak düzenlemeleri ve alınacak önlemleri, ekonomik ve sosyal kalkınma hedefleri ile uyumlu olarak belirli hukuki ve teknik esaslara göre düzenlenmesi amaçlanarak çevre planlamasının yapılması hedeflenmiştir.

Yine dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasların düzenlenmesi amacıyla çıkarılan ve 16.12.2003 tarih ve 25318 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki değerlendirme Yönetmeliği'nin 4. maddesinde Çevresel Etki değerlendirme (ÇED); gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar olarak tanımlanmış, aynı madde içinde Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı ise; Yönetmeliğin Ek-II listesindeki projelerin önemli çevresel etkilerinin olmadığı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasına gerek bulunmadığını belirten Bakanlık kararı olarak tanımlanmıştır.

Elektrik Piyasası Kanunu ile yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreye uyumlu bir şekilde üretilmiş elektriğin tüketicilerin kullanımına sunulması amaçlandığından ve EPDK'nın bu konularda yapılan lisans başvurularını çevre mevzuatı yönünden de incelemesinin zorunlu olmasına rağmen bu yapılmamaktadır,

Üstelik 4628 sayılı Kanunun 3. maddesinin a bendinde lisans alan tüzel kişinin faaliyet alanına göre yürürlükteki mevzuatın gereklerini yerine getirme yükümlülüğünün olması, bu anlamda davalı idarece ÇED Olumlu veya ÇED Gerekli Değildir kararı verilmesi durumunda lisansın iptal edilmesinin düzenlenmiş olmasının, tüketicilerin kullanımına sunulacak elektriği çevreye uyumlu bir şekilde üreteceği kanıtlanmış başvuru sahiplerine lisans verilmesi gerektiğine dair aksi yöndeki iddiaları kabul edilemez bulunduğunu belirtilmiştir.

DAVAYA DAYANAK OLAN TEMEL HUKUK KURALLARI :

1. 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Başlangıç

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak

milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Toprak Mülkiyeti

Madde 44 - Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır. Kanun, bu amaçla, değişik tarım bölgeleri ve

çeşitlerine göre toprağın genişliğini tespit edebilir. Topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlanması, üretimin düşürülmesi, ormanların küçülmesi ve diğer toprak ve yeraltı servetlerinin azalması sonucunu doğuramaz.

Tarım, Hayvancılık ve Bu Üretim Dallarında Çalışanların Korunması

Madde 45 - Devlet, tarım arazileri ile çayır ve me'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.

Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması

Madde 56 - Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir
Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması

Madde 63 - Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir.

Milletlerarası Anlaşmaları Uygun Bulma

Madde 90 -

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 5170 - 7.5.2004 / m.7) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

Planlama

Madde 166 - Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızlı gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilâtı kurmak Devletin görevidir.

Planda millî tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörülür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması hedef alınır. Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir.

Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi

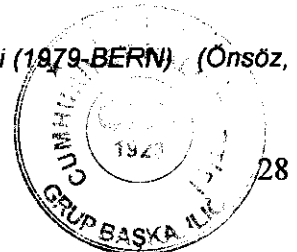
Madde 169 - Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerine yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez.

2. Anayasanın 90/Son Maddesi Gereği Temel Hak Ve Özgürlükler Kapsamında İlgili Uluslar Arası Sözleşme ve Protokoller :

2.1. Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (1979-BERN) (Önsöz, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11'nci maddeler öncelikle)

(Bakanlar Kurulunun 09.01.1984 tarih ve 84/7601 sayılı kararıyla kabul edilmiştir)

Sözleşmeye taraf olan her ülke, sözleşmenin ek listelerinde (Ek Liste I: Bitki Türleri ve Ek Liste II: Hayvan Türleri) yer alan türlerin doğal yaşam alanlarıyla birlikte koruma altına alınması amacıyla gerekli idari ve yasal önlemleri almakla yükümlüdür. Listelerde yer alan bitki ve hayvan türlerinin doğadan toplanması, tahrip edilmesi ve ticaretinin yapılması yasaktır.

Sözleşmenin amacı, yabani flora ve faunayı ve bunların yaşama ortamlarını muhafaza etmek, özellikle birden fazla devletin işbirliğini gerektirenlerin korunmasını sağlamak ve bu işbirliğini geliştirmektir. Bu sözleşmenin önsözünde yaban hayatı ve yaşama ortamlarının tehdit altında olduğu belirtilerek, ilk üç maddesinde genel koruma önlem ve politikaları belirtilirken, dördüncü maddesinde yaşama ortamlarının, 5-9ncu maddesinde türlerin, 10ncu maddede de göçmen türlerle ilgili koruma önlemleri düzenlenmektedir. 11-12nci Maddeler ise Devlet taahhütleri ile ilgilidir.

Davaya konu işlem sözleşmenin bütününe ve özellikle 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11nci maddelerine aykırıdır.

2.2. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2000-FLORANSA) (Önsöz, 1, 2, 3, 4, 5 ve 6ncı maddeler öncelikle)

(10.06.2003 Tarih ve 4881 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 11.07.2003 tarih ve 2003/5908 sayılı kararıyla kabul edilmiştir)

Bu Sözleşme ile; peyzajın korunmasını, yönetimini, ve planlamasını geliştirmek ve peyzaj konuları hakkında Avrupa'da işbirliğini organize etmek amaçlanmaktadır.

Sözleşmenin önsözünde peyzajın insan faaliyetleri sonucu bozulduğu ve peyzajın insan yaşamındaki önemi ile korunması ve planlanmasının gerekliliği vurgulanarak, birinci maddesinde tanımlar, ikinci maddesinde kapsam, 4-6ncı maddelerinde de alınacak önlemler, belirlenecek politikalar ve Devletlerin sorumlulukları düzenlenmektedir.

Dava konusu karar sözleşmenin bütününe ve özellikle Sözleşmenin 5. ve 6. maddelerine aykırıdır.

2.3. BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (1992-NEW YORK) (Önsöz, 1, 2, 3, ve 4ncü maddeler öncelikle)

(16.10.2003 Tarih ve 4990 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 11.1.2003 tarih ve 2003/6458 sayılı kararıyla kabul edilmiştir)

Sera gazlarının atmosferik birikimlerini insanın iklim sistemi üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirecek bir düzeyde durdurmayı sağlayabilecek en önemli hükümetler arası çabalardan biri de Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'dir.

Atmosferdeki sera gazı birikimlerini, iklim sistemi üzerindeki tehlikeli insan kaynaklı etkiyi önleyecek bir düzeyde durdurmayı başarmak amacıyla imzalanan Sözleşmede taraf ülkeler, iklim değişikliğinin nedenlerini önceden tahmin etmek, önlemek veya en aza indirmek ve zararlı etkilerini azaltmak için önleyici önlemler almayı taahhüt etmektedir.

Sözleşme sera gazları ile açıklamalar ve bazı sözleşmelere atıflar yapan bir önsözden sonra, birinci maddede tanımları, ikinci maddede amacı, üçüncü maddede ilkeleri, dördüncü maddede de su kaynaklarının korunmasını da içeren Devletlerin taahhütlerini düzenlemektedir.

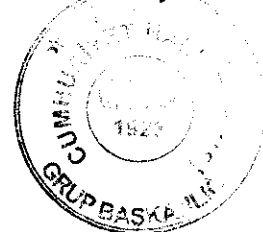
Davaya konu işlem sözleşmenin bütününe ve öncelikle 1,2,3,4ncü maddelerine aykırıdır.

2.4. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (1994) (Önsöz, 1, 3, 6, 7, 8 ve 9ncu maddeler öncelikle)

(29.08.1996 tarih ve 4177 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, 21.11.1996 tarih ve 96/8857 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilmiştir.)

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin üç temel amacı bulunmaktadır; biyolojik çeşitliliğin korunması, biyolojik çeşitliliği oluşturan unsurlardan sürdürülebilir kullanımın sağlanması, genetik kaynaklar ile teknoloji üzerinde sahip olunan bütün hakları dikkate almak kaydı ile bu kaynaklara gereğince ulaşımın ve bu kaynakların gereğince transferinin sağlanması ve uygun finansmanın tedariki de dahil olmak üzere bu kaynakların kullanımından doğan faydaların tüm dünya ülkeleri arasında eşit ve hakça paylaşılmasıdır. Sözleşmeye taraf ülkeler, kendi sınırları içerisindeki bitkilerin, hayvanların ve mikrobiyolojik yaşamın çeşitliliğinin tam olarak korunması sorumluluğunu üstleneceklerini, ayrıca biyolojik kaynakları sürdürülebilir kullanacaklarını ve biyolojik çeşitlilikten sağlanan faydaları eşit olarak paylaşmanın yollarını arayacaklarını taahhüt etmektedir.

Sözleşmenin 1. maddesi amaç, 3. maddesi benimsenen ilke, 6, 7, 8 ve 9uncu maddeleri de korunması gerekli alanlara yönelik alınacak tedbirler ile belirleme, izleme ve koruma yöntemlerini içermektedir.

Biyolojik çeşitlilik açısından korunması gerekli önemli doğa alanlarına yönelik dava konusu alanda gerekli koruma kararları alınmadığı gibi, alanlara geri dönüşü olmayacak şekilde zarar verecek kullanımların önerilmesi açıkça Sözleşmenin bütününü ve öncelikle 7. ve 8. maddelerine aykırıdır.

2.5. Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi (Önsöz, 2,4,5,6,7.nci maddeler öncelikle)

14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan sözleşme, 23.05.1982 tarih ve 8/4788 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla onaylanarak, 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır)

Kültürel ve Doğal mirasın herhangi bir parçasının bozulmasının veya yok olmasının, bütün dünya milletlerinin mirası için zararlı bir yoksullaşma teşkil ettiğini göz önünde tutan sözleşmenin bütününü ve öncelikle 2,4,5,6,ve 7.maddeleri davaya konu işlem ile ihlal edilmektedir.

2.6. Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslar arası Öne Sıh Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (1971-RAMSAR) (Giriş, 1, 2, 3 ve 4ncü maddeler öncelikle)

(28.12.1993 Tarih ve 3958 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 15.03.1994 tarih ve 5434 sayılı kararıyla kabul edilmiştir)

1971 yılında birçok ülke tarafından imzalanan Ramsar Sözleşmesi ile tüm sulak alanların korunmasına birincil öncelik sağlanması, sulak alan ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi yönünde gerekli önlemlerin alınması karara bağlanmıştır.

Bu sözleşme özellikle giriş bölümünde sulak alanların yaşamsal fonksiyonlarını ve önemini belirterek korunma ve yok olmalarının önlenmesini hükümetlerden istemekte ve insan ve çevresindeki başta su kuşları olmak üzere diğer canlı çevresi ile bağının önemini vurgulamaktadır. Sözleşmenin birinci maddesinde sulak alanlar tanımlanırken, 2nci maddesinde bu alanların tespit edilmesi, 3ncü maddesinde korunması ve 4. maddesinde listeye dahil olmasa bile bütün sulak alanların korunması için inzibati tedbirlerin alınmasının taraf ülkelerin görevi olduğu belirtilmektedir.

Dava konusu karar açıkça Sözleşmenin bütününe ve özellikle 3. ve 4. maddelerine aykırıdır.

2.7. Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin BM Sözleşmesi (1994-PARİS) (Önsöz, 1, 2, 3, 4 ve 5nci maddeler öncelikle)

(11.02.1998 Tarih ve 4340 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 16.04.1998 tarih ve 98/11003 sayılı kararıyla kabul edilmiştir)

Özellikle Afrika'da olmak üzere ciddi kuraklık ve/veya çölleşmeye maruz ülkelerde, çölleşmeyle mücadele etmek ve kuraklığın etkilerini hafifletmek amacıyla imzalanan sözleşmede taraf ülkelerden, hem arazinin verimliliğini iyileştirerek, hem de arazi ve su kaynaklarının rehabilitasyonunu, korunmasını ve sürdürülebilir yönetimini sağlayarak özellikle yerel topluluklar düzeyinde yaşam koşullarının iyileştirilmesi üzerinde odaklaşan uzun dönemli stratejilerin uygulanması beklenmektedir.

Sözleşmenin önsözünde çölleşmenin sebep sonuç ve önemi vurgulanarak, birinci maddede tanımlar, ikinci maddede amaç, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının vurgulandığı üçüncü maddede ilkeler, 4 ve 5nci maddelerde de Devletlerin yükümlülükleri belirtilmektedir.

Dava konusu işlem/karar Sözleşmenin bütününe ve özellikle 3. Maddesine açıkça aykırıdır.

ZEYTİNCİLİK KANUNU

Madde 17 - (Değişik madde: 28/02/1995 - 4086/4 md.)

Devlet zeytinciliğinin ıslahı, yeni zeytin dikim alanlarının tespiti, zeytin dikim ve yetiştirilmesinin teşviki ile verimin artırılması, hastalık ve zararlılarla mücadele ile ürün elde etmekte masrafları azaltıcı araç ve gereçlerin imal ve ithalinde gerekli kolaylıkları sağlar.

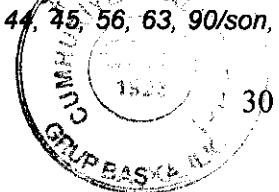
Madde 20 - (Değişik madde: 28/02/1995 - 4086/5 md.)

Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi Tarım ve Köyşleri Bakanlığının iznine bağlıdır.

(Değişik fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./99.mad) Zeytincilik sahaları daraltılamaz. Ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşma, zeytinlik alanının % 10'unu geçemez. Bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Köyşleri Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabidir. Bu iznin verilmesinde, Tarım ve Köyşleri Bakanlığına bağlı araştırma enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşü alınır. Bu hâle dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacı kesilemez ve sökülmez. İzinsiz kesenler veya sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idari para cezası verilir.

Bu Kanunun yayımından önce zeytinlik alanlarına ilişkin kesinleşmiş imar planları geçerlidir.

1- YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİ İYUK Md.27/2 Yürütmenin durdurulmasında hukuka aykırılık ve telafisi güç veya imkansız zararların doğması halinin aynı anda olmasını istemektedir. Somut olayımızda anılan idari işlemler/kararlar hem Anayasa'nın 44, 45, 56, 63, 90/son,

166 ve 169. maddelerine hem 2872, 5403 ve 4856, 4628 sayılı Kanun'lara, ilgili yönetmeliklere ve Anayasa md. 90/son göndermesi ile ekte bulunan uluslararası sözleşmelere aykırı olup, uygulandığında doğal varlıkların geri dönülemez bir biçimde kaybı ile bölgenin geleceğinde önemli kayıpların oluşması söz konusudur. Dolayısıyla somut olayımızda tereddüde mahal kalmayacak derecede hukuka aykırılık ve telafisi imkansız zarar bir arada ve aynı anda oluşmuştur.

Yine İdari Yargı organlarınca yaygın olarak idarenin savunmasının alınması veya bilirkişi raporu sonrasına bırakılan (bir ihtiyati tedbir mahiyetinde olup her zaman değiştirilebilen ve üst yargı organınca denetlenebilen) yürütmenin durdurulması istemimizin savunmanın alınması veya bilirkişi raporu sonrasına bırakılmaması gerekir. Ayrıca İdari Yargıdaki yasal cevap sürelerin ve süre uzatımları gereği zaten uzunca bir süre geçmektedir. Bu çok ciddi bir kayba sebep olabilecektir.

Sonuç olarak ve kanaatimizce, davalı İdarenin savunması ve olası bir bilirkişi incelemesi beklenmeden, maddi ve hukuki şartlar oluşmuş olduğundan, birçok değerli doğal varlıklarımızın yok olma ihtimali karşısında gecikmeksizin yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi gerekmektedir.

Aşağıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere davaya konu karar açıkça hukuka aykırı olması, diğer yandan tarım, turizm ve ekoloji açısından değeri olağanüstü yüksek Karacaören Köyü ve Kızıldere'nin biyolojik çeşitliliğin, ekosistemin, turizmin, tarımın ve köy halkının telafi edilemez zararlarla karşı karşıya kalacak olması sebebi ile davalı idarenin savunması alınmadan, davanın ihbarı gibi usul işlemleri beklenmeden, bilirkişi incelemesi yapılması ve buna dair itirazların incelenmesi gibi usuli işlemlerin tamamlanmasına kadar geçecek süre için, yürütmeyi durdurma hakkında yeniden bir karar verilinceye kadar, takdiren teminat alınmaksızın öncelikle usuli işlemler için geçecek zaman için dava konusu işlemin/kararın YÜRÜTMENİN DURDURULMASI kararı verilmesini talep ederiz.

3. Davaya konu işlemler/kararlar yetki, şekil, sebep, konu, maksat bakımından açıkça hukuka aykırıdır.

4. Davaya konu işlemle düzenlenen alan ülkemizde bir çok bölgede koruma altında bulunan Sığla ağacı yetismekte bu nedenle koruma altına alınması gerekirken HES'in kurulması planlanan alan çeşitli uluslar arası anlaşmalarla korunması ve korunması için önlemler alınması idareye sorumluluk olarak verilmiştir. Davaya konu işlemi yapan /kararı alan idare bu sorumluluklarını ihlal etmiştir. Çevrede ne kadar anıt ağaç bulunduğu dair herhangi bir sayım çalışması yapılmamıştır.

5. Davaya konu işlem havza bazında su ve orman alanı için mevzuatta öngörülen planlama yapılmadan alınamayacak bir işlemdir. Söz konusu Karacaören Köyü ve Kızıldere ve çevresinde ormanlar için havza bazında bir su ve orman planlaması yoktur.

6. İdare, mevzuatta düzenlenen, davaya konu işlemi vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının, kamu kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, meslek odalarının çevre hakkını kullanacaklarının katılım ortamını yaratmadan davaya konu işlemi gerçekleştirmiştir.

7. HES projesi için çevresel etki değerlendirmesi ve sosyal etki değerlendirmesi yapılmadan lisans verilmiş, kamulaştırmaya ilişkin karar verilmiştir. Bu durum usul ve yasaya aykırıdır. Davalı İdareyi davaya konu bu işlemleri yapmaya/kararları almaya götüren nedenler ortaya konulamamıştır. Bu konuları ortaya koyacak, açıklayacak arazi üzerinden alınmış gerçek ve somut verilere dayanan çalışmalar da EPDK tarafından ya da ilgili kuruluşlarca ya da firma tarafından yapılmamıştır.

8. Davalı idarenin, Karacaören Köyü ve Kızıldere bugüne dek bozulmamış ekolojik kaliteyi korumak üzere uygulama mantığını yapılandırması idarenin ulusal yasalarımız ve ilgili mevzuatla ve usulüne göre onaylanarak yürürlüğe girerek iç hukukumuz sayılan uluslararası anlaşmalarla oluşan çevre mevzuatıyla kendisine yüklenen bir yükümlülüktür. Davalı idarenin, her projenin çevre üzerinde bir etkisi olacağını göz önüne alarak, planlanan HES projesinin gerek yapım aşamasında gerekse faaliyete geçtikten sonra ne tür bir çevresel etki yaratacağının, yapılması planlanan projenin öngörülebilir çevresel etkilerinin doğru hesaplanıp hesaplanmadığı, projenin kurulacağı alanın ekolojik yapısı, flora ve faunası üzerinde nasıl etkiler doğuracağını, yapımı neticesinde dere yatağının ve su kaynaklarının kuruma olasılığının bulunup bulunmadığının, dere yatağındaki sucul yaşamın olumsuz olarak etkilenip etkilenmeyeceğinin, dereye bırakılması planlanan suyun akarsudaki mevcut ekolojik dengenin ve canlı yaşamının devamı için gerekli ve yeterli olup olmadığının, derede bulunan balıkların yaşamlarına olumsuz etkisinin olup olmayacağını, projenin orman ve orman altı bitki örtüsüne, tarım alanlarına, bölgede yaşayan insanlara, ve ekonomik faaliyetler, hayvancılığa ve turizme ve yaban hayvanlarına zarar verip vermeyeceğinin, proje kapsamında kesilecek ağaçların heyelan ve erozyona yol açıp açmayacağını, proje kapsamında ortaya çıkabilecek katı atık ve atık suların bölgenin doğal yapısına zarar verip vermeyeceği hususları ile birlikte yapımı planlanan projenin teknik yönlerinin özellik, avantaj ve dezavantajlarının belirlemesi, arazi üzerinden bizzat idare tarafından güncel, reel somut verilerin toplanması ve idarenin uzmanlarınca değerlendirilmesi Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatla temel bir politika olarak kabul edilen "Sürdürülebilir Kalkınma ve Sürdürülebilir Çevre" ilkelerinin idarenin iş ve eylemlerinde uygulanması yasal zorunluluktur. Burada sayılan çalışmaların hiçbirisi ve hiçbir su- orman havza planlaması idare tarafından yapılmadan davaya konu hukuka aykırı

işlemler/kararlar alınmıştır. 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 9/k maddesi de su kaynakları için koruma ve kullanma planları yapmak, kıta içi su kaynakları ile toprak kaynaklarının havza bazında bütüncül yönetimini sağlamak için gerekli çalışmaları yapmak görevini aynı Kanun'un 9/s maddesi de Devlet ormanları ile tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarına ve özel ormanlara ait amenajman plânlarını yapmak veya yaptırmak görevini Çevre ve Orman Bakanlığına vermiştir. Bu planlamalar Karacaören Köyü ve Kızıldere için yapılmadan davalı EPDK şirkete lisans vermiştir.

9. HES ile içme, kullanma ve sulama suyu olarak altı köy ve bir beldenin tek kaynağı olan Karacaören Köyü ve Kızıldere üzerindeki yurttaşların kadimden gelen su hakları yok sayılmıştır.

10. EPDK tarafından verilen başta üretim lisansları olmak üzere tüm lisans işlemleri öncesinde ÇED prosedürünün işletilmesinin zorunludur.

11. HES projesi kamunun zararına sebep olacaktır. Yörenin diğer faydalı kullanımları gözardı edilmiş, değerlendirmeye alınmamıştır. Altı köy ve bir beldenin içme, kullanma, tarımsal sulama suyu olarak kullandığı HES projesi nedeniyle yöre halkının ekonomisi, tarımı, turizmi olumsuz yönde etkileneceği gibi, var olan yaban hayatı, ekosistem olumsuz yönde etkileneceği gibi yüzbine yakın büyük ve küçükbaş hayvan da bu projeden olumsuz etkilenecektir. Bu hayvanlar da Kızıldere'nin suyu ile sulanmaktadır.

12. Bir eylem veya işlemde kamu yararının varlığı ve yokluğu yönünde bir değerlendirme bizi doğru sonuca ulaştıramaz. Çünkü her kamusal faaliyette az veya çok bir kamu yararı vardır. Abartılı bir örnek vermek istersek Düden Şelalesinin turizme, kültüre çok yönlü kamusal yararı vardır. Peki bunun yerine bir hastane kompleksi yapmak istesek, hiç kimse hastane yapımında kamu yararı olmadığını iddia edemez. O zaman ne olacaktır? İşte burada iki farklı kamusal yarar yarışmakta ve bunlardan birisi üstün olmaktadır. İşte buna "Üstün Kamu Yararı" demekteyiz. Kanaatimizce bölgede kurulacak HES ile bu ilke göz ardı edilmektedir..

Yani bir doğal varlığın mevcut haliyle ve öncelikle koruma bilahare de kaynaklarından sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yararlanılması mı, yoksa bu doğal varlığın yok edilmesi, vasfının değiştirilmesi veya amacı dışında kullanılmasına sebep olacak başka bir faaliyetin tercih edilmesi mi, kabul edilecektir. İşte sorun buradadır. Yapılan yatırım hesaplarında yapılacak yatırımın, oluşacak artı değer ve istihdamın maliyeti yapılmaktadır. Yok veya tahrip olan doğanın maliyeti sıfır olarak kabul edilmektedir. Halbuki burada bir GÖRÜNMEYEN MALİYET vardır. Orman alanının sanayi yatırım alanına dönüştürülmesinde gerçek maliyet, görünmeyen doğanın maliyetidir. Örneğin bilim adamlarına göre 1 (bir) cm verimli toprak ortalama 200-1000 yılda oluşmaktadır. Bunu da iyimser bir tahminle 500 yıl kabul etsek ve bir yerde tarım yapılabilecek verimli toprak derinliğini de en az 40 cm kabul etsek (-ki daha fazladır ve normalde 90 cm.dir), bu durumda en iyimser tahminle 20.000 yıl beklemek gerekecektir. HES Yatırımının en fazla ömrü 30-40 yıl olacağına göre (-ki en uzun yatırım ömrü hidroelektrik barajları olup, bunlar 75-150 yıldır) 30 yıllık yatırım getirisi ile, doğal varlığın mevcut hali ile elde edilen faydanın 20.000 yıllık getirisi karşılaştırılmalıdır. Dikkat edilirse bu mukayesede henüz yatırımın çevreye vereceği zararın ve bu zararın giderilmesinin maliyeti bu hesaplama dahil edilmemiştir. Bu durumda yatırımın getirisinin daha da azalacağı tabiidir. Bazen doğa hiçbir zaman süresi içinde kendini yenileyemez. Örneğin yükleme havuzu kirlilikleri, aşırı sulama sonucu tuzlanma ve her çeşit erozyonla toprak dokusunun kaybı, yanlış sanayileşme buna örnek olarak kabul edilebilir. Somut örneğimizde, verimli tarım ve orman alanlarının sanayileşme amacı ile yok edileceği düşünüldüğüne göre işbu yatırımın bir artı değer de üretmeyeceği tabiidir.

Elbette ülkede yerleşim alanları da oluşturulacak, sanayi tesisleri de yapılacak, maden işletmeleri de oluşturulacaktır. Fakat geri alınamayan/getirilemeyen doğal varlıklar vardır. Örneğin verimli toprak/verimli tarım alanları bunun için bir örnektir. "Bir avuç toprak, yaratılamayan kaynak!" Bunun en veciz ifade şeklidir. Buna meraları ve ormanları da -ki orman deyince milli parklar, tabiat parkları ve anıtları da buna dahildir- ekleyebiliriz. Ülkemiz Dünyada zirai açıdan kendine yeten birkaç ülkeden biri iken, maalesef şu anda artık bunu yitirmiş, 1980'lerden sonra et ve zirai ürün ithal eder hale gelmiştir. Şimdi ise "Gıda Güvenliğini" yitirme ile karşı karşıyadır.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere kamu yararının yasalarımızda bir tanımı mevcut değildir. Her ne kadar Anayasamızda kamu yararı başlığı altında bazı maddeler sıralanmışsa da, bunlar bir tanımı içermemektedir. Anayasa Mahkemesi ve Danıştay içtihatlarında kamu yararından bahsedilmekte, fakat doğası gereği bir ortak tanım bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesinin 17.12.2002 tarih ve 2000/75 E. 2002/200 K. sayılı kararında belirttiği gibi eğer yasal olarak belirtilmemişse, doğal olarak yargı organlarınca takdir edilecektir. İdarenin bunu belirleme hakkı düşünülemez, bu yasama veya yargının hak ve görevidir.

Bizim değerlendirmemize göre; sürdürülebilir çevre ve yaşam ilkesine uygun, tarım ve mera alanlarını koruyan, orman, sulak alan ve kıyılarda kendi mevzuatından da öte korumacı bir

anlayışa dayanan, tabiat varlıklarını koruyan ve hukuka uygun olacak bir idari işlemde kamu yararı daha üstündür.

Davaya konu belirtilen kararın iptal edilmesinde Anayasamızca, Kanunlarımızca ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ek protokollerince, RAMSAR, Bern, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmeleri gibi uluslararası sözleşmelerce tanınmış, haklı menfaatleri olan Davacılar, telafisi imkansız zararlar ortaya çıkacağından, Karacaören Köyü Ve Kızıldere'nin tarım, hayvancılık turizm, amaçlı olarak kullanılması elektrik üretimindeki kamu yararından üstün olduğundan eldeki davayı açmışlardır.

13. Davalı kurulun kararı ile Müvekkillerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 no.lu protokolünün 8.maddesi ile korunan özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının, 1.maddesi ile korunan Mülkiyet hakkının ihlalidir. Bu konuda dava ve talep haklarımızı saklı tutarız. Bununla Birlikte Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 28 Temmuz 2010 tarihinde yapılan oylamayla su hakkını kabul etti. Bu karara göre suyun en tabi insan hakkı olduğu , insanlar ile birlikte doğanın da bu hakka sahip olduğu ve suyun özel şirketlerce kar amaçlı olarak ticarileştirilemeyeceğini açıkça karara bağlanmış bulunmaktadır.

14. Yukarıda sunulan, tetkik esnasında da saptanacak ve re'sen gözetilecek nedenlerle yetki, şekil, sebep, konu, maksat bakımından açıkça hukuka aykırı davaya konu işlemlerin/kararların yürütmesinin durdurulması ile iptalini isteyen davacılar yanında davaya katılma isteminde bulunmak zorunluluğu doğmuştur.

15. Davalı idareden HES işlem dosyasının tamamı eksiksiz olarak dava dosyasına istenmesini talep ederiz.

16. Yuvarlakçay HES'in yapılması planlanan bölgede keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasını talep ederiz.

HUKUKİ NEDENLER : İYUK ve sair mevzuat.
DELİLLER : Her türlü yasal deliller.

T.SONUCU :Yukarıda sunulu açıklamalar,yargılama boyunca yapacağımız açıklamalar, deliller, maddi ve hukuki vakıalar doğrultusunda ve re'sen gözetilecek nedenlerle,

1- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleştiğinden savunma vs gibi usulü işlemler beklenmeden, bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar takdiren teminatsız olarak dava konusu işlemlerin/kararların yürütülmesinin durdurulması kararı verilmesi aksi halde daha sonra verilecek yürütmeyi durdurma kararların uygulanmasını imkansız kılacağına dikkate alınmasına ve usulü işlemlerden önce davalıların savunması alınmaksızın bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar 2577 sayılı yasanın 27. maddesi uyarınca takdiren teminat alınmaksızın öncelikle dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına,

2-Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü ile Davalı tarafından 17.01.2008 tarihli ve 1461-6 sayılı kararı ile verilen Muğla ili Fethiye İlçesi Göcek Beldesi Karacaören Köyü "Kızıl Dere" üzerinde kurulacak olan HES üretim tesisinde üretim faaliyeti göstermek üzere verilen Lisans No: EÜ/2255-6/1552 ve Tarih:01.10.2009 sayılı Üretim Lisansının, açıklanan nedenler yargılama sonuçlanıp hüküm kesinleşinceye kadar uyarınca yürütülmesinin durdurulmasına,

4- Delillerin tespiti suretiyle mahallinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasına,

5- Davalı İdare tarafından sunulacak delillerin birer suret fazla göndertilmesinin temini ile tarafımıza davalı İdare delillerinin tebliğine, delillerin ilgili kurumlardan toplanmasına,

6- Anılan EÜ/2255-6/1552 ve Tarih:01.10.2009 sayılı Üretim Lisansının iptaline

7- Yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yüklenmesine,
karar verilmesini vekil edenler adına saygıyla dilerim. 11.10.2010

EKLERİ:

1- Vekaletname suretleri 2 adet

Davacılar Vekili
Av.BORA SARICA

4- SU KULLANIM HAKKI İPTALİ DAVASI:

Yürütmenin durdurulması istemlidir.

MUĞLA İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA
Gönderilmek Üzere

FETHİYE NÖBETÇİ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'ne

DAVACILAR :

- 1- Tacettin Akça – Karacaören Köyü Fethiye – Muğla
- 2- Mehmet Polat – Tuzla Mah. 561 Sok. 7/7 Fethiye Muğla
- 3- Levent Sarı – Camii Mah. Ahmet Gazi Cad. No: 68 –Fethiye Muğla

VEKİLLERİ :

- 1- Av. Bora Sarıca – M.Kemal Cad. Akarca Mah. No: 47 FeTıp Karşısı – Fethiye – Muğla
- 2- Av. Okşan Palabıyıkoglu – akarca Mah. Ekiz İşMerkezi 1/3 Fethiye - Muğla
- 3- Av. Burak Erbay – Hacımemişağa Sok. Özcan Onay İşh. K:1 Merkez Muğla
- 4- Av. Umut Şimşek – Emirbeyazıt mah. Avcılar Sok. Kocabıyık Apt. 36/2 Merkez Muğla
- 5- Av. Esra Genç – Akarca Mah. Şehit Nihat Oran Cad. Solakoğlu Apt. No: 6 Fethiye – Muğla
- 6- Av. Berna Babaoğlu Ulutaş – Atatürk Mah. 3/2 Dalyan Ortaca Muğla

DAVALI :

- 1- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, - Söğütözü Cad. No: 14/E – ANKARA
- 2- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, ANKARA
- 3- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ankara.

T.KONUSU: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile üretici şirket arasında 05.08.2009 tarihinde imzalanan ve Ankara 25 Noterliğince ve 21862 yev. sayı ile tescil edilen " Erikoğlu-Keserali HES ile ilgili Su Kullanım anlaşması'nın öncelikle yürütülmesinin durdurulması ve sonuç olarak bu anlaşmanın iptali istemidir.

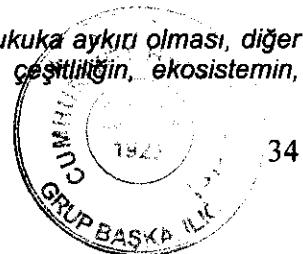
DAVA KONUSU İDARİ İŞLEMİ ÖĞRENME TARİHİ(TEBLİĞ TARİHİ) 27.7.2010

AÇIKLAMALAR :

1. Dava konusuna dayanak olan olan işlem bilgi edinme dilekçesiyle tarafımızca yapılan başvurunun 27.7.2010 tarihinde tebellüğ alınması ile öğrenilmiştir.

2. Davacılar bölgede yaşamakta, doğa duyarlılığı bulunan, tarım, balıkçılık ve hayvancılık, turizm gibi bölgede etkin bir biçimde suyun kullanılmasından menfaati olan kişilerdir. Bu nedenle davanın açılmasında menfaatleri vardır.

3. Aşağıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere davaya konu karar açıkça hukuka aykırı olması, diğer yandan tarım, ve ekoloji açısından değeri olağanüstü bölgenin, biyolojik çeşitliliğin, ekosistemin,

turizmin, tarımın, çevrede bol miktarda buluan ve korunma altında olması gereken günlük ağaçlarının ve bol miktarda anıt ağacın ve yöre halkının telafi edilemez zararlarla karşı karşıya kalacak olması sebebi ile davalı idarenin savunması alınmadan, davanın ihbarı gibi usul işlemleri beklenmeden, bilirkişi incelemesi yapılması ve buna dair itirazların incelenmesi gibi usuli işlemlerin tamamlanmasına kadar geçecek süre için, yürütmeyi durdurma hakkında yeniden bir karar verilinceye kadar, takdiren teminat alınmaksızın öncelikle usuli işlemler için geçecek zaman için dava konusu işlemin/kararın YÜRÜTMENİN DURDURULMASI kararı verilmesini talep ederiz.

Bu yönde Mahkemelerce daha evvel verilmiş emsal kararlar mevcuttur, "dava konusu uyuşmazlığın özelliği, çevreye etkileri ve projenin kapsamı dikkate alındığında telafisi güç ve imkansız zararların oluşmasını önlemek amacıyla mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırıldıktan ve hazırlanacak bilirkişi raporlarının incelenerek tarafların varsa itirazları alındıktan sonra bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar 2577 sayılı yasanın 27.maddesi uyarınca teminat alınmaksızın yürütmenin durdurulmasına" dair kararlar ve bu kararlara bölge idare mahkemesine yapılan itirazlar neticesinde verilen kararlar mevcuttur..

Bu kararlar şunlardır: 1- Rize İdare Mahkemesinin 2008/369Esas sayılı 03.12.2008 tarihli kararı, 2-Trabzon Bölge İdare Mahkemesinin 2009/20Y.D. İtiraz No. Sayılı 28.01.2009 tarihli kararı, 3- Rize İdare Mahkemesi 2008/769Esas ve 17.09.2008 tarihli kararı 4- Trabzon Bölge İdare Mahkemesi 2009/108 Y.D. İtiraz No. Sayılı 06.05.2009 tarihli kararı

Öğrenme tarihi: Yöre halkının ilgili devlet kurumlarına başvurusu sonucunda verilen cevaplar köy muhtarlığına 07.06.2010 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Yasal süresi içinde eldeki davayı açıyoruz.

DAVA HAKKININ ANAYASA VE YASALAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ:

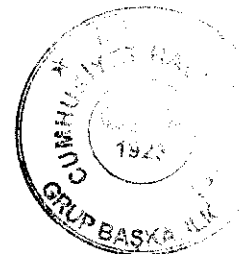
1. Anayasamızın 2nci maddesi Türkiye Cumhuriyetinin bir "Hukuk Devleti" olduğunu, 36 ncı maddesi herkesin (gerçek ve tüzel kişi) "Hak Arama Hürriyeti"ne sahip olduğunu ve yine 125 nci maddesi de "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu"nu belirtmektedir.

2. Buna istinaden Anayasa Mahkemesi'nin 21.09.1995 tarih ve ESAS:1995/27, KARAR:1995/47 sayılı kararında, Danıştay 5'inci Dairesinin, 06.01.1982 tarihli 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun, 10.06.1994 tarihli 4001 Sayılı Yasanın 1nci maddesiyle değiştirilen 2nci maddesinin 1nci bendinin (a) alt bendinde yer alan "kişisel hakları ihlal edilenler" ibaresini, Anayasa' nın bazı maddelerine aykırılık yönünden iptali istemiyle açtığı dava ile ilgili olarak, Anayasa Mahkemesi maddeyi Anayasa' nın 2, 36 ve 125nci maddelerine aykırı iptal ederken, gerekçesinin bir yerinde aynen şöyle demektedir:

"Hak, hukukun koruduğu menfaattir. Özel hukukta her menfaat korunmaz. Kamu hukukunda ise iptal davaları yoluyla her menfaatin korunması zorunludur."

"Devletin, hak arama özgürlüğünü daraltan bütün sınırlamaları kaldırması ve bu yolla yargı denetimini yaygınlaştırarak adaletin gerçekleştirilmesini sağlaması hukuk devleti ilkelerine yer veren Anayasa' nın 2nci maddesi gereğidir."

3. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi hükmüne göre iptal davası açabilmek için "menfaat ihlali" ve bazı davalar için "kişisel hak ihlali" şart koşulmuştur. Danıştay 6.Dairesinin 13.05.1991 tarih ve E.1989/2264, K.1991/1101 sayılı kararı gereğince "...kamu yararını koruma görev ve yükümlülüğü bir kamu kurumu olmanın doğal sonucudur." görüşü ve Danıştay 5. Dairenin 17.05.1990 tarih ve E.1990/509, K.1990/1087 kararında belirtildiği üzere "...Esasen öğretide de subjektif bir hakkın ihlalinin gerekmediği, ciddi ve makul bir ilginin bulunmasının yeterli olduğu kabul edilmektedir."denmektedir. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 02.02.1990 tarih ve E.1989/430, K.1990/18 sayılı kararında ise "İptal davalarında, subjektif ehliyet şartı olarak bulunması gerekli "menfaat ihlali" hak ihlali anlamında değil, ciddi ve makul bir alaka anlamındadır. İhlal edilen menfaatin herhalde maddi ve manevi veya ekonomik nitelikte olması gerekmediği gibi, mahkemelerce hak ihlali gibi düşünülmesi, en başta iptal davalarının objektif niteliği ile bağdaşmaz." görüşü ifade edilmiştir.

4. Ayrıca Medeni Kanunun 8nci maddesi "Her insanın hak ehliyeti vardır. Buna göre bütün insanlar, hukuk düzeninin sınırları içinde, haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler." demektedir. Ayrıca 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun "İlkeler" başlıklı 3ncü maddesi "a" fıkrasında ise ;

" Madde 3 – Çevre korunmasına, iyileştirilmesine ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:

a) Başta İdare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi ile görevli olup, bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler."

ve yine "Bilgi Edinme ve Başvuru Hakkı" başlıklı 30uncu maddesinde de;

" Madde 30- (Değişik madde ve başlığı: 5491 - 26.4.2006 / m.21) Çevreyi kirlüten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkes ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebilir.

Herkes, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında çevreye ilişkin bilgilere ulaşma hakkına sahiptir. Ancak, açıklanması halinde üreme alanları, nadir türler gibi çevresel değerlere zarar verecek bilgilere ilişkin talepler de bu Kanun kapsamında reddedilebilir."

denilerek bu yasa açısından da çevrenin korunması görevi dava hakkını da içeren bir boyuta uzanmaktadır.

Dolayısıyla Davacılar, dava konusu işlemle ciddi ve makul bir ilgisinin olduğu ve menfaatinin ihlal edildiği tartışmasızdır.

DAVAYA DAYANAK OLAN TEMEL HUKUK KURALLARI :

1. 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Başlangıç

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Toprak Mülkiyeti

Madde 44 - Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır. Kanun, bu amaçla, değişik tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini tespit edebilir. Topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlanması, üretimin düşürülmesi, ormanların küçülmesi ve diğer toprak ve yeraltı servetlerinin azalması sonucunu doğuramaz.

Tarım, Hayvancılık ve Bu Üretim Dallarında Çalışanların Korunması

Madde 45 - Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.

Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması

Madde 56 - Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir

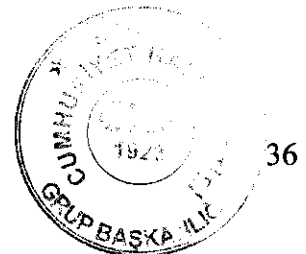
Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması

Madde 63 - Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir.

Milletlerarası Andlaşmaları Uygun Bulma

Madde 90 -

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 5170 - 7.5.2004 / m.7) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

Planlama

Madde 166 - Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızlı gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilâtı kurmak Devletin görevidir.

Planda millî tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörölür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması hedef alınır. Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir.

Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi

Madde 169 - Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerine yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez.

2. Anayasanın 90/Son Maddesi Gereği Temel Hak Ve Özgürlükler Kapsamında İlgili Uluslar Arası Sözleşme ve Protokoller :

2.1. Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (1979-BERN) (Önsöz, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11nci maddeler öncelikle)

(Bakanlar Kurulunun 09.01.1984 tarih ve84/7601 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (Ek-4)

Sözleşmeye taraf olan her ülke, sözleşmenin ek listelerinde (Ek Liste I: Bitki Türleri ve Ek Liste II: Hayvan Türleri) yer alan türlerin doğal yaşam alanlarıyla birlikte koruma altına alınması amacıyla gerekli idari ve yasal önlemleri almakla yükümlüdür. Listelerde yer alan bitki ve hayvan türlerinin doğadan toplanması, tahrip edilmesi ve ticaretinin yapılması yasaktır.

Sözleşmenin amacı, yabani flora ve faunayı ve bunların yaşama ortamlarını muhafaza etmek, özellikle birden fazla devletin işbirliğini gerektirenlerin korunmasını sağlamak ve bu işbirliğini geliştirmektir. Bu sözleşmenin önsözünde yaban hayatı ve yaşama ortamlarının tehdit altında olduğu belirtilerek, ilk üç maddesinde genel koruma önlem ve politikaları belirtilirken, dördüncü maddesinde yaşama ortamlarının, 5-9ncu maddesinde türlerin, 10ncu maddede de göçmen türlerle ilgili koruma önlemleri düzenlenmektedir. 11-12nci Maddeler ise Devlet taahhütleri ile ilgilidir.

Davaya konu işlem sözleşmenin bütününe ve özellikle 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11nci maddelerine aykırıdır.

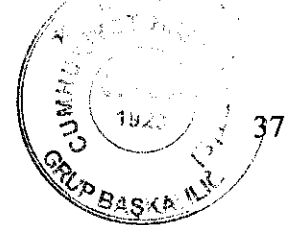
2.2. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2000-FLORANSA) (Önsöz, 1, 2, 3, 4, 5 ve 6nci maddeler öncelikle)

(10.06.2003 Tarih ve 4881 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 11.07.2003 tarih ve 2003/5908 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (İlgili Maddeler Ek-5)

Bu Sözleşme ile; peyzajın korunmasını, yönetimini, ve planlamasını geliştirmek ve peyzaj konuları hakkında Avrupa'da işbirliğini organize etmek amaçlanmaktadır.

Sözleşmenin önsözünde peyzajın insan faaliyetleri sonucu bozulduğu ve peyzajın insan yaşamındaki önemi ile korunması ve planlanmasının gerekliliği vurgulanarak, birinci maddesinde tanımlar, ikinci maddesinde kapsam, 4-6nci maddelerinde de alınacak önlemler, belirlenecek politikalar ve Devletlerin sorumlulukları düzenlenmektedir.

Dava konusu karar sözleşmenin bütününe ve özellikle Sözleşmenin 5. ve 6. maddelerine aykırıdır.

2.3. BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (1992-NEW YORK) (Önsöz, 1, 2, 3, ve 4ncü maddeler öncelikle)

(16.10.2003 Tarih ve 4990 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 11.1.2003 tarih ve 2003/6458 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (Ek-6)

Sera gazlarının atmosferik birikimlerini insanın iklim sistemi üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirecek bir düzeyde durdurmayı sağlayabilecek en önemli hükümetler arası çabalardan biri de Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'dir.

Atmosferdeki sera gazı birikimlerini, iklim sistemi üzerindeki tehlikeli insan kaynaklı etkiyi önleyecek bir düzeyde durdurmayı başarmak amacıyla imzalanan Sözleşmede taraf ülkeler, iklim değişikliğinin nedenlerini önceden tahmin etmek, önlemek veya en aza indirmek ve zararlı etkilerini azaltmak için önleyici önlemler almayı taahhüt etmektedir.

Sözleşme sera gazları ile açıklamalar ve bazı sözleşmelere atıflar yapan bir önsözden sonra, birinci maddede tanımları, ikinci maddede amacı, üçüncü maddede ilkeleri, dördüncü maddede de su kaynaklarının korunmasını da içeren Devletlerin taahhütlerini düzenlemektedir.

Davaya konu işlem sözleşmenin bütününe ve öncelikle 1,2,3,4ncü maddelerine aykırıdır.

2.4. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (1994) (Önsöz, 1, 3, 6, 7, 8 ve 9ncü maddeler öncelikle)

(29.08.1996 tarih ve 4177 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, 21.11.1996 tarih ve 96/8857 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilmiştir.) (Ek-7)

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin üç temel amacı bulunmaktadır; biyolojik çeşitliliğin korunması, biyolojik çeşitliliği oluşturan unsurlardan sürdürülebilir kullanımın sağlanması, genetik kaynaklar ile teknoloji üzerinde sahip olunan bütün hakları dikkate almak kaydı ile bu kaynaklara gereğince ulaşımın ve bu kaynakların gereğince transferinin sağlanması ve uygun finansmanın tedariki de dahil olmak üzere bu kaynakların kullanımından doğan faydaların tüm dünya ülkeleri arasında eşit ve hakça paylaşılmasıdır. Sözleşmeye taraf ülkeler, kendi sınırları içerisindeki bitkilerin, hayvanların ve mikrobiyolojik yaşamın çeşitliliğinin tam olarak korunması sorumluluğunu üstleneceklerini, ayrıca biyolojik kaynakları sürdürülebilir kullanacaklarını ve biyolojik çeşitlilikten sağlanan faydaları eşit olarak paylaşmanın yollarını arayacaklarını taahhüt etmektedir.

Sözleşmenin 1. maddesi amaç, 3. maddesi benimsenen ilke, 6, 7, 8 ve 9uncu maddeleri de korunması gerekli alanlara yönelik alınacak tedbirler ile belirleme, izleme ve koruma yöntemlerini içermektedir.

Biyolojik çeşitlilik açısından korunması gerekli önemli doğa alanlarına yönelik dava konusu alanda gerekli koruma kararları alınmadığı gibi, alanlara geri dönüşü olmayacak şekilde zarar verecek kullanımların önerilmesi açıkça Sözleşmenin bütününe ve öncelikle 7. ve 8. maddelerine aykırıdır.

2.5.Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi (Önsöz, 2,4,5,6,7.nci maddeler öncelikle)

14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan sözleşme, 23.05.1982 tarih ve 8/4788 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla onaylanarak, 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır) (Ek-8)

Kültürel ve Doğal mirasın herhangi bir parçasının bozulmasının veya yok olmasının, bütün dünya milletlerinin mirası için zararlı bir yoksullaşma teşkil ettiğini göz önünde tutan sözleşmenin bütününe ve öncelikle 2,4,5,6,ve 7.maddeleri davaya konu işlem ile ihlal edilmektedir.

2.6. Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslar arası Öne Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (1971-RAMSAR) (Giriş, 1, 2, 3 ve 4ncü maddeler öncelikle)

(28.12.1993 Tarih ve 3958 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 15.03.1994 tarih ve 5434 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (EK-9)

1971 yılında birçok ülke tarafından imzalanan Ramsar Sözleşmesi ile tüm sulak alanların korunmasına birincil öncelik sağlanması, sulak alan ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi yönünde gerekli önlemlerin alınması karara bağlanmıştır.

Bu sözleşme özellikle giriş bölümünde sulak alanların yaşamsal fonksiyonlarını ve önemini belirterek korunma ve yok olmalarının önlenmesini hükümetlerden istemekte ve insan ve çevresindeki başta su kuşları olmak üzere diğer canlı çevresi ile bağının önemini vurgulamaktadır. Sözleşmenin birinci maddesinde sulak alanlar tanımlanırken, 2nci maddesinde bu alanların tespit edilmesi, 3ncü maddesinde korunması ve 4. maddesinde listeye dahil olmasa bile bütün sulak alanların korunması için inzibati tedbirlerin alınmasının taraf ülkelerin görevi olduğu belirtilmektedir.

Dava konusu karar açıkça Sözleşmenin bütününe ve özellikle 3. ve 4. maddelerine aykırıdır.

2.7. Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin BM Sözleşmesi (1994-PARİS) (Önsöz, 1, 2, 3, 4 ve 5nci maddeler öncelikle)

(11.02.1998 Tarih ve 4340 S.K. ile uygun bulunan sözleşme, Bakanlar Kurulunun 16.04.1998 tarih ve 98/11003 sayılı kararıyla kabul edilmiştir) (EK-10)

Özellikle Afrika' da olmak üzere ciddi kuraklık ve/veya çölleşmeye maruz ülkelerde, çölleşmeyle mücadele etmek ve kuraklığın etkilerini hafifletmek amacıyla imzalanan sözleşmede taraf ülkelerden, hem arazinin verimliliğini iyileştirerek, hem de arazi ve su kaynaklarının rehabilitasyonunu, korunmasını ve sürdürülebilir yönetimini sağlayarak özellikle yerel topluluklar düzeyinde yaşam koşullarının iyileştirilmesi üzerinde odaklaşan uzun dönemli stratejilerin uygulanması beklenmektedir.

Sözleşmenin önsözünde çölleşmenin sebep sonuç ve önemi vurgulanarak, birinci maddede tanımlar, ikinci maddede amaç, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının vurgulandığı üçüncü maddede ilkeler, 4 ve 5nci maddelerde de Devletlerin yükümlülükleri belirtilmektedir.

Dava konusu işlem/karar Sözleşmenin bütününe ve özellikle 3. Maddesine açıkça aykırıdır.

3.8. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi (Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun (No: 5448) olarak onaylanmış ve 21 Ocak 2006 Cumartesi tarih ve 26056 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Ek-3)

Bu sözleşme, Somut olmayan kültürel miras ile somut kültürel ve doğal miras arasındaki köklü karşılıklı bağılılığı göz önünde bulundurarak, Kültür ve doğa mirasıyla ilgili mevcut uluslararası anlaşmaların, tavsiyelerin ve kararların, somut olmayan kültürel mirasa ilişkin yeni hükümlerle etkili bir şekilde zenginleştirilmesi ve tamamlanması gerektiğini düşünerek, sözleşmenin amaçları; somut olmayan kültürel mirası korumak, ilgili toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek, somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değerliliği sağlamak, uluslararası işbirliği ve yardımlaşmayı sağlamaktır.

Dava konusu işlem sözleşmenin bütününe ve özellikle 11,13,14,15. maddelerine aykırıdır.

3.1)

ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması, ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi ile ormanların korunması, geliştirilmesi ve orman alanlarının genişletilmesi, ormanların içinde ve bitişğinde yaşayan köylülerin kalkındırılması ve bunun için gerekli tedbirlerin alınması, orman ürünlerine olan ihtiyacın karşılanması ve orman ürünleri sanayinin geliştirilmesi için Çevre ve Orman Bakanlığının kurulmasına, teşkilât ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Görev

MADDE 2.- Çevre ve Orman Bakanlığının görevleri şunlardır:

a) Çevrenin korunması, kirliliğinin önlenmesi ve iyileştirilmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede, araştırmalar ve projeler yapmak, yaptırmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek, uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almak.

b) Çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi amacıyla ülke şartlarına uygun olan teknolojiyi belirlemek, bu maksatla kurulacak tesislerin vasıflarını tespit etmek.

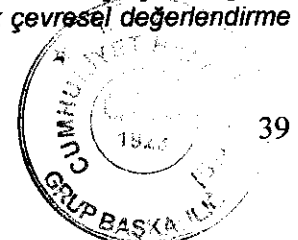
c) Ülke şartlarına uygun olan çevre standartlarını Türk Standartları Enstitüsü ile birlikte belirlemek, uygulamak ve uygulanmasını sağlamak.

d) Atık ve yakıtlar ile ekolojik dengeyi bozan, havada, suda ve toprakta kalıcı özellik gösteren kirleticilerin çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmesi için denetimler yapmak; ülke genelinde tüm uygulayıcı kurum ve kuruluşların bu konudaki taleplerini değerlendirerek sonuçlandırmak; ülkenin atık yönetimi politikasını belirlemek ve bu konuda gerekli tedbirleri almak; tehlikeli hallerde veya gerekli durumlarda faaliyetlerin durdurulması ile ilgili usul ve esasları yönetmelikle belirlemek.

e) Çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi için çevre standartları ve ekolojik kriterler esas olmak üzere her türlü analizi, ölçüm ve kontrolleri gerçekleştirmek amacıyla laboratuvar kurmak, kurdurmak ve denetimlerini yapmak veya mevcut kamu kurum ve kuruluşlarının laboratuvarlarından yararlanmak.

f) Ülkedeki kirlenme konuları ile kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel bölgeleri ve sektörleri tespit etmek ve izlemek, bu problemlerin teknik, idari ve finansman bakımından çözümünü sağlayan kaynağın bulunmasıyla ilgili çalışmaları yönetmek veya yönlendirmek.

g) Sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde, çevreye olumsuz etki yapabilecek her türlü plân, program ve projenin, fayda ve maliyetleriyle çevresel olguların ortak bir çerçeve içinde değerlendirilmesini gerçekleştirecek çevresel etki değerlendirmesi ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmasının yapılmasını sağlamak, bu çalışmaları denetlemek ve izlemek.

h) Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkân veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma plânları ve bölge plânları temel alınarak çevre düzeni plânlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak.

i) Hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların işbirliği ile yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek ve denetlenmesini sağlamak.

j) Çevre konusunda görev verilmiş olan özel kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak; bu konuda faaliyette bulunan gönüllü kuruluşları yönlendirmek, desteklemek ve bakanlıklar arası işbirliği esaslarını yönetmelikle belirlemek.

k) Çevreye olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti ülke bütününde izlemek ve denetlemek.

l) Çevre uygulamalarına etkinlik kazandırmak için başta mahalli idareler olmak üzere, sürekli bir eğitim programı uygulamak, bu amaçla yapılan eğitim faaliyetlerini izlemek, desteklemek, yönlendirmek, çevre bilincini geliştirmek ve çevre problemleri konusunda kamuoyu araştırmaları yapmak.

m) Çevre ve orman konularında uluslararası düzeyde sürdürülen çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmek ve bu çalışmalara Türkiye'nin iştirakine ilişkin koordinasyonun sağlanmasına, uluslararası ilişkilerin yürütülmesi ile ilgili mevzuat çerçevesinde yardımcı olmak.

n) Ormanların korunması, imarı ve ıslahı ile bakımını sağlamak.

o) Orman sınırlandırılması ve kadastrounu yapmak, vasıf tayini ile Devlet ormanlarına ilişkin kamu yararına irtifak hakkı tesisi ve iznine ait işleri yürütmek.

p) Orman sınırları içerisinde ve yeniden orman rejimine alınacak yerlerde genel ağaçlandırma plânı düzenlemek, bu plânın gerektirdiği etüt ve proje işleri ile ağaçlandırmaları yapmak veya yaptırmak.

q) Erozyonu önleyici her türlü tedbiri almak.

r) Devlet ormanları içindeki otlak, yaylak ve kışlakları özel mevzuatına göre ıslah etmek, otlatma amenajman plânlarını yapmak veya yaptırmak.

s) Ağaçlandırma yapmak, devamlı ve geçici fidanlıklar kurmak, özel ağaçlandırma yapmak ve fidanlık tesis etmek isteyen gerçek ve tüzel kişileri desteklemek.

t) Devlet ormanları ile tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarına ve özel ormanlara ait amenajman plânlarını yapmak veya yaptırmak.

u) Devlet ormanları içinde ve bitişğinde oturan köylülerin sosyal ve ekonomik gelişmelerini sağlamak maksadıyla bunları her türlü kredi ve yardım kaynaklarıyla desteklemek, orman-halk ilişkilerini geliştirmek ve bu konuda her türlü tedbiri almak.

v) Başka yerlere nakledilecek orman köylülerinin bıraktıkları taşınmazların kamulaştırılmasını sağlamak ve buraları ağaçlandırmak.

w) Yurt içi odun hammadde ihtiyacını karşılamak, odun ve odun dışı orman ürünlerinin ithalat ve ihracatına ilişkin esasları belirlemek, gerektiğinde tohum, fidan ve üretimle ilgili maddeleri ithal ve ihraç etmek.

x) Millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve orman içi mesire yerleri ile biyolojik çeşitliliğin, av ve yaban hayatı alanlarının tespiti, yönetimi, korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve işlettilmesini sağlamak.

y) Bakanlığın çalışma alanına giren hizmetlere ilişkin olarak, araştırma birimleri ve eğitim merkezleri açmak, yurt içinde ve dışında gerekli personeli yetiştirmek, her çeşit uygulamalı araştırmalarla eğitim, yayın ve yayım çalışmaları yapmak, yaptırmak, dokümantasyon ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak.

3.2) ZEYTİNCİLİK KANUNU

Madde 17 - (Değişik madde: 28/02/1995 - 4086/4 md.)

Devlet zeytinciliğinin ıslahı, yeni zeytin dikim alanlarının tespiti, zeytin dikim ve yetiştirilmesinin teşviki ile verimin artırılması, hastalık ve zararlılarla mücadele ile ürün elde etmekte masrafları azaltıcı araç ve gereçlerin imal ve ithalinde gerekli kolaylıkları sağlar.

Madde 20 - (Değişik madde: 28/02/1995 - 4086/5 md.)

Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının iznine bağlıdır.

(Değişik fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./99.mad) Zeytincilik sahaları daraltılamaz. Ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalalarının imar hudutları kapsamı içine alınması halinde altyapı ve

Yine İdari Yargı organlarıncı yaygın olarak idarenin savunmasının alınması veya bilirkişi raporu sonrasına bırakılan (bir ihtiyati tedbir mahiyetinde olup her zaman değiştirilebilen ve üst yargı organınca denetlenebilen) yürütmenin durdurulması istemimizin savunmanın alınması veya bilirkişi raporu sonrasına bırakılmaması gerekir. Ayrıca İdari Yargıdaki yasal cevap sürelerin ve süre uzatımları gereği zaten uzunca bir süre geçmektedir. Bu çok ciddi , telafisi mümkün olmayan bir kayba sebep olabilecektir.

Sonuç olarak ve kanaatimizce, davalı İdarenin savunması ve olası bir bilirkişi incelemesi beklenmeden, maddi ve hukuki şartlar oluşmuş olduğundan, birçok değerli doğal varlıklarımızın yok olma ihtimali karşısında gecikmeksizin , usuli işlemler tamamlanana dek, bu konuda usuli işlemlerden sonra yeniden bir karar vermek üzere yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi gerekmektedir.

2) Davalı idare ile üretici firma arasında 05.08.2009 tarihinde imzalanan ve Ankara 25 Noterliğince 21862 yev.sayı Erikoğlu- Keseralı HES ile ilgili su Kullanım anlaşması'nın hukuka ve usule aykırıdır, iptal edilmelidir. Şöyle ki;

3) Davalı İdare, hukuka ve mevzuata aykırı olarak gerekli araştırmaları yapmaksızın, doğayı ve doğal ekolojik dengeleri korumanın esas gösterge olduğu bu bölgede ekolojik ayak izi, ekolojik aşırılığa kaçmak kavramlarına göre değerlendirilmeden, bu bölgenin turizm, tarım gibi diğer kullanımlarını değerlendirmeden, davaya konu kararın etkileyeceği alanın taşıdığı önem ve özellikler ile projenin riskleri göz önüne alınmadan, koruma ve kültür kavramını yasal gerekliliğe karşın ikincil konuma alan bir yaklaşımla, yeterli inceleme ve değerlendirmelere dayanılmaksızın yöreye telafisi imkansız zararlar verecek davaya konu anlaşmayı imzalamıştır. Su kullanım anlaşmasının verildiği bölgede ormanlık alandır. Değişik yaşlarda ve ekolojik çeşitlilik içerisinde çok sayıda ağaç ve bitki türü bulunmaktadır. Su kullanım hakkı devredilirken bu ağaçların can suyu hesaplanmamış, dere yatağında oluşabilecek değişiklikler dikkate alınmamış, genel bir su devri anlaşması yapılmıştır.

4) Davaya konu karar şekil, amaç, konu, yetki bakımından hukuka aykırıdır, aynı karar zaruret olmadan, kamu yararı olmadan alınmış bir karar olması sebebiyle de hukuka aykırıdır.

5) Ekli Danıştay 13. Dairesi 2009/1526 Esas sayılı dosyası ile vermiş olduğu kararda; ÇED olumlu ve yahut ÇED gerekli değildir kararı alınmadan üretim lisansı verilmesinin hukuka aykırı olacağı açıkça ortaya koyulmuştur. 2872 sayılı Çevre Kanunun 10. maddesinde "gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum kuruluş ve işletmelerin çevre etki değerlendirmesi raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlü oldukları ÇED olumlu kararı ÇED gerekli değildir kararı alınmadıkça bu projeler ilişkin onay izin teşfik, yapı kullanım ruhsatı verilemeyeceğini, proje ile ilgili yatırıma başlanamayacağını ihale edilemeyeceğini" kurala bağlanmıştır.

6) Durum bu iken Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü etüd ve Plan Daire Başkanlığı'nın 21.7.2010 tarihli cevabi yazısında Su Kullanım Anlaşmasının yapıldığını tarafımıza bildirmiştir. İmzalan sözleşme Kanun gereği yapılması gereken işlemlerin ve alınması gereken ÇED olumlu veya ÇED gerekli değildir kararları olmaksızın yapılmıştır. İşbu durum açıkça kanuna ve mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

7) Davaya konu işbu karar sebep unsuru yönünden hukuka aykırıdır. Davalı kurulu bu işlemi yapmaya sevk eden geçerli bir maddi olay veya başka bir idari işlem bulunmamaktadır. Kamu yararı ve zaruret hali yoktur.

8) Davalılar, davaya konu işlemi gerçekleştirirken davaya konu işlemin ekosisteme, çevre köylere ve tarım arazilerine, iklime, turizme, ekonomiye ve sosyal hayata/topluma etkilerinin neler olabileceğini değerlendirmeden, işlemin her yönüyle, gereği gibi araştırmamıştır. Davalı idare, karara konu arazi üzerinden alınan gerçek, somut, güncel verilerle konuyu incelenmediği, dosya üzerinden formatsal olarak bu kararı verdiği açıktır. Davalı idare, idare tarafından belirlenen koruma politikalarını, uluslararası yükümlülüklerini, mevzuatı gerektiği ölçüde benimseyip, yeterince özümsemediğini aldığı kararla göstermiştir. Davalı idarenin aldığı karar hukuka ve mevzuata aykırıdır.

9) Bölge gerek ekonomik açıdan gerekse doğal hayatın korunması bakımından ender ve yok olma ile karşı karşıya olan 'sığla' ağaçlarının nadir olarak bölgelerdendir. Yapılacak Hes'in bölgede endemik olarak bulunan sığla ağaçlarına zarar vereceği ortadadır. Bu hususta Kültür ve Tabiat varlıkları Koruma Kurullarına yazı yazılarak dava konusu alanda doğal ve kültürel varlıkların envanterinin çıkartılması, yapılacak santralin doğal ve kültürel varlıklara vereceği zararın belirlenmesi, ve anıt ağaçların korunmasının sağlanması gerekmektedir.

10) Davalı idarenin dava konu işlemlerde belirtilen alanda yapılacak hidroelektrik santral ile alanın, çevre köylerin, tarımın, turizmin, sosyal hayatın, ekonominin, ekosistemin, zorlanma sınırının ne olduğu, tüm bu sayılanların nasıl etkileneceğini tartışmamış, araştırmamış, alandaki ekolojik çeşitliliği ekonomik ve soysa kültürel yapıyı olası etkilerden nasıl koruyacağını belirlememiştir, ekosisteme

verilecek zararın yanı sıra estetik-manzara özelliklerine verilecek zararı dahi tartışmamıştır. Davalı idarenin gerçek ve fiili olarak korumacı bir anlayışla davaya konu alanda koruduğu tabiat varlıkları aleyhine değişiklikler olmamasını sağlamak yükümlülüğü vardır. Davalı, tabiata verilecek zararın mümkün olan en az seviyede nasıl tutulabileceğini dahi tartışmamıştır.

11) Muğla İli Özel İdarelerince hazırlanmış Stratejik planlarında Erikoğlu- Keseralı HES yer almamaktadır. Stratejik planda yer almayan bir yatırımın yapılmasına yönelik bir anlaşma 5018 sayılı KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU'na aykırıdır. İlin yatırım planlarında böyle bir yatırım gösterilmeden, bölgenin soyo-ekonomik ve ekolojik değerlerini nasıl etkileyeceğine yönelik analizler yapılmadan, stratejik plana aykırı bir biçimde bu anlaşma imzalanamaz. Plansız, ilin bütçe politikasında bu yatırım çalışmalarının getirecekleri ve götürecekleri değerlendirilmeden bu yatırımın kamuya maliyetleri hesaplanmadan şu ya da bu biçimde bütçede bu yatırımın öngörülmeden, planlama süreçlerine aktarılmadan yapılması kamu maliyesinin kontrolsüzce kullanılmasına yol açacaktır.

12) Yapılmak istenen faaliyette ekolojik dengenin korunması ve geliştirilmesi esas alınarak 1/ 100 000 ölçekli Aydın – Muğla -Denizli Çevre Düzeni Planının koruma kullanma dengesi ve planlama ilkeleri ile birlikte ilgili diğer plan hükümleri doğrultusunda Santral Binasının bulunduğu alan ve diğer ruhsata tabi alanlar için ilgili kurum ve kuruluşların uygun görüşleri doğrultusunda 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar planlarının hazırlanarak onaylanması gerekmektedir. Hazırlanan planlar ise itiraz edilmiş değerlendirilmek üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığına gönderilmiştir.

13) Davalı idarenin davaya konu işlemi, genel, soyut ve muğlaktır, açık değildir, suyun şirkete kullandırılacağı dışında başka bir belirlilik yoktur. İşbu sözleşme tarımsal sulama suyu, içme ve kullanma suyu olarak çevre köyler tarafından kullanılan suyun kadimden gelen haklarını korumamıştır. Köylerin, mahallelerin, arkların kadim hakları bu sözleşmede belirli değildir, güvence altına alınmamıştır.

14) Yöre özellikle suya ihtiyaç çok sayıda sebze ve meyve ihraç ürünleri arasındadır. Yapılacak HES'in bütün bu yöre halkının yegane geçinme alanlarına doğrudan ve telafisi olmayan zararlar vereceği ortadadır.

15) Davalının işlemi ile Müktekillerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 no.lu protokolünün 8.maddesi ile korunan özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının, 1.maddesi ile korunan Mülkiyet hakkının ihlal edilmiştir. Bu konuda dava ve talep haklarımızı saklı tutarız.

16) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 28 Temmuz 2010 tarihinde yapılan oylamayla su hakkını kabul etti. Bu karara göre suyun en tabi insan hakkı olduğu , insanlar ile birlikte doğanın da bu hakka sahip olduğu ve suyun özel şirketlerce kar amaçlı olarak ticarileştirilemeyeceğini açıkça karara bağlanmış bulunmaktadır.

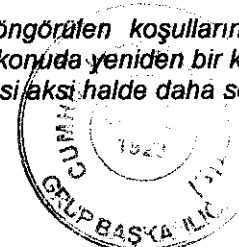
17) Eldeki dilekçemizde sunulan açıklamalar, deliller, maddi ve hukuki vakıalar ve re'sen gözetilecek durumlar doğrultusunda davaya konu idari işlemin iptaline karar verilmelidir. Davalı idare açıkça yetkilerini ve görevlerini hukuka aykırı kullanarak davaya konu kararı almıştır. Hidroelektrik santral ve yardımcı eklentileri, bu süreçte diğer kurumlar tarafından yapılan tahsisler, anlaşmalar, verilen izinler, verilen kararlar, HES ve regülatörü ve yardımcı eklentileri için yapılan imar planı revizyonu, ilaveleri, değişiklikleri hakkında, yapılan işlemler, verilen lisanslar, izinler, tahsisler gibi bu konulardaki her türlü hukuki ve cezai şikayet, dava ve talep, tazminat, cebri icra haklarımızı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru hakkımızı saklı tutarak, açıklanan ve re'sen gözetilecek nedenlerle davaya konu idari kararın/işlemin dava konu kısmının iptalini talep ediyoruz.

DELİLLER : Keşif, bilirkişi incelemesi, bilirkişi, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi, Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme, Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin BM Sözleşmesi , Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi,

Talep SONUCU

Yukarıda sunulu açıklamalar, yargılama boyunca yapacağımız açıklamalar, deliller, maddi ve hukuki vakıalar doğrultusunda ve re'sen gözetilecek nedenlerle,

1- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleştiğinden savunma vs gibi usulü işlemler beklenmeden, bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar takdiren teminatsız olarak yürütmenin durdurulması verilmesi aksi halde daha sonra

verilecek yürütmeyi durdurma kararların uygulanmasını imkansız kılacağına dikkate alınmasına ve usulü işlemlerden önce davalıların savunması alınmaksızın bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar 2577 sayılı yasanın 27. maddesi uyarınca takdiren teminat alınmaksızın öncelikle dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına,

2-Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile üretici şirket arasında 05.08.2009 tarihinde imzalanan ve Ankara 25. Noterliğince ve 21862 yev. sayı ile tescil edilen Erikolğlu Keserali HES ile ilgili su Kullanım hakkı anlaşmasının öncelikle yürütülmesinin durdurulmasına
Ve iptaline

3- Davalı idareye savunma için, ve yargılama boyunca verecekleri cevaplar için, işin aciliyeti gözetilerek on günden fazla cevap süresi verilmemesine,

4- Delillerin tespiti suretiyle mahallinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasına,

5-Davalı İdare tarafından sunulacak delillerin birer suret fazla göndertilmesinin temini ile tarafımıza davalı İdare delillerinin tebliğine, gösterdiğimiz delillerin ilgili kurumlardan toplanmasına,

6- Tebligatların memur eliyle veya Alo Post ile yapılmasına,

7- Yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yüklenmesine,
karar verilmesini vekil edenler adına saygıyla arz ve talep ederim.2.8.2010

EKLER

- 1- Vekaletnameler
- 2- DSİ Genel Müdürlüğü Etüd ve Plan Daire Başkanlığı
- 3- Danıştay 13. Dairesi 2009/1526 Esas sayılı kararı

DAVACILAR VEKİLİ
Av. BORA SARICA

HESLERİN ZARARLARI VE YAPILMA GEREKÇELERİ

- 1- HES'lerin Akdeniz ve Ege yöresine ilişkin en önemli zararı, akarsuların denize kavuştuğu alanlardaki alüvyon ovalarının tuzlanmasına yol açacak oluşudur. Yöremizdeki akarsular Karadeniz'dekilerden farklı olarak denize aktıkları alanlarda geniş alüvyon ovaları oluşturuyor. Çukurova, Antalya-Kumluca, Eşen, Dalaman ovaları bunlar arasında sayılabilir. HES yapıldığında "can suyu" adı altında bir miktar su dere yatağına bırakılıyor, kalanı barajı doldurmak için kullanılıyor. Barajdaki su ancak elektrik üretilirken salınıyor. Bu durum suyun akışını düzensiz hale getiriyor. Öte yandan sular yüksek rakımlarda tutularak kanal, boru, tünel yardımıyla bir santralden diğerine geçirilirken; kilometreler boyu kapalı sistemler içinde taşınıyor. Bu da suyun yükseklerden başlayarak toprağa sızmasını ve yeraltı su rezervlerini düzenli olarak beslemesini önüyor. Bütün bunların sonucu özellikle denizden yüksekliği birkaç metreden fazla olmayan alüvyon ovalarındaki tatlı ve tuzlu su dengesi bozuluyor. Ovaların azalan tatlı suyunun yerini zamanla tuzlu su alıyor, böylece yöre tarım yapılamaz hale geliyor. Bu durum Çukurova'da gözleniyor. (Kaynak. Yüksek Jeoloji Mühendisi Tahir Öngür.) Son 30 yılda Seyhan ve Ceyhan ırmakları üstüne yapılan HES'lerin ardından ovanın denize kıyı yaklaşık 2 km'lik bölümü tuzlandığı için kullanılamaz hale gelmiş durumda. Ve tuzlanan toprak geri getirilemiyor. Bu tehdit tüm diğer ovalar gibi yöremiz için de geçerlidir.
- 2- Baraj alanları doğal göl değildir. Bu nedenle ancak binlerce yılda oluşması mümkün olan kendi kendilerini temizleyici ve varlıklarını sağlıklı biçimde sürdürücü doğal işleyişten yoksundurlar. Buralara gelen bitki kalıntıları ve hayvan leşleri barajları kısa sürede bakteri, parazit ve sivrisinek yuvasına dönüştürür. Keban ve Atatürk gibi büyük baraj

- 7- Anlaşılabacağı üzere sularımızın kullanım hakkının şirketlere devredilme nedeni enerjiyle değil, dışarıdan gelecek parayla ilgilidir. Bu para çeşitli biçimlerde geliyor ve doğal kaynaklarımızın küresel çıkarlar doğrultusunda yönetilmesine yol açıyor. Küresel sermaye doğrudan HES şirketlerine ortak olarak ya da düşük faizli, kullanışlı, uzun vadeli krediler vererek geliyor. İkincisi "karbon ticareti" kapsamında geliyor. Bilindiği üzere Kyoto Protokolü gereği imzacı ülkelerin atmosfere salacağı sera gazı miktarı sınırlandırılmış durumda. Bu nedenle enerji gereksinimlerinin bir bölümünü "yenilenebilir" kaynaklardan sağlamak zorundalar. Güneş, rüzgâr, su, jeotermal, dalga enerjisi, biyogaz yenilenebilir olarak tanımlanıyor. Enerji alanındaki düzenlemeler, her tüketicinin istediği üreticiden elektrik almasını sağlıyor. Bu yüzden HES şirketleri karbon kotasını aşan küresel şirketlere kendi enerjilerini satma karşılığı ayrıca prim kazanıyorlar. Son yıllarda ülkemizde HES yatırımlarının hızla artmasının bir nedeni budur. Öte yandan hükümet de dış ticaret açığını dengelemek için HESlere sayısız kolaylıklar sağlayarak ülkeye döviz girişini arttırmak istiyor.
- 8- Enerji açığımız olduğu için HES ve yanı sıra nükleer, termik vb. santraller kurulması gerektiği söyleniyor. Ülkemizde enerji açığı değil, enerji savurganlığı var. Şu an elektrik iletim hatlarının periyodik bakımları düzenli biçimde yapılmadığı, kamuya gerekli personel alımı ve altyapı yatırımları için yeterli kaynak ayrılmadığı için; elektriğin üretiminden tüketimine kadar yüzde 15'leri aşan bir kayıp ve kaçak oranı yaşanıyor. Bu oran benzer ülkelerde yüzde 6-8 arası. (TMMOB, Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu, 2009 Kayseri.) Tüketim sırasında tasarruflu yöntem ve araçların yaygınlaştırılması durumunda yüzde 50'lere kadar tasarruf yapılabileceği vurgulanıyor.
- 9- Zorunlu kamulaştırma köylülerin toprak sahipliğini ve yaşam alışkanlıklarını olumsuz biçimde etkilediği için, HESlerin yapıldığı yörelerde kırsal nüfus kentlere göç etmek zorunda kalıyor. Aslında bu gelişme, AB ve Dünya Bankası gibi ülke ekonomi politikalarının belirlenmesinde etkili olan küresel kurumların önerilerine uyuyor. Kendi kendine yeterli olan ama pazara fazla katkısı bulunmayan köylüler "üretkenlikten uzak" görüldükleri için, kırsal nüfusun azaltılması isteniyor. Ama bu gelişme kentlerdeki işsiz sayısını arttırmaktan başka sonuç doğurmuyor. Buna karşılık kırlarda sayıları azalan küçük üreticilerin yerini hızla büyük ölçekte üretim yapan şirketler alıyor. Tarımda tekelleşme, ürün standardizasyonu ve maliyet düşüklüğü sağlıyor. Bu özellikler dış ticarete üstünlük kurulmasını kolaylaştırıyor.
- 10- Bu işlemler sırasında HES şirketleri yatırımlarını gerçekleştirmek için köyler arası rekabet yaratıyor, köy içinde kendilerinden yana olanlarla karşı çıkanları ayırıyor, dayanışma duygularını yok ediyor, paranın her şeyi satın alabileceği bilinci yayıyorlar. Kısacası HESler köylüleri ve köylülüğü tümüyle tasfiye ederek geniş bir toplum kesimini mutsuz kılıyor. Buna karşılık tarımsal üretim ve ticareti kolay ve kârlı hale getirerek, dar bir eliti mutlu ediyor.

göllerinin altındaki yerleşimlerde suya bağlı hastalıklarda artış gözlenmektedir. (Kaynak: Yıldız Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Prof. Dr. Beyza Üstün.) Öte yandan su doğada taştan taş sızarak ve çaylardan dökülerek oksijen alır. Toprağa temas ederek besleyici mineraller yüklenir. Boru, tünel, kanal gibi kapalı sistemler içinde akan ve bentlerin arkasında bekletilen su bu özelliklerini yitirerek, adeta su olmaktan çıkar.

- 3- Yine aynı nedenlerle baraj göllerinde çürüyen organik maddeler metan gazı üretir. Metan gazı ozonu delen gazlar arasındadır. Bu bakımdan orta büyüklükteki (örneğin EŞEN I) bir baraj gölünün ürettiği sera gazının yine orta büyüklükteki bir kömür santralininkinden az olmadığı belirtiliyor.
- 4- Barajların ömrü 50 yılı geçmez. Genellikle daha az sürede baraj yatakları çamurla dolarak elektrik üretemez hale gelir. Bu nedenle üzerine çok sayıda baraj yapılan akarsular 30-40 yıl gibi bir süre sonunda adeta bir "baraj mezarlığına" dönüşür. Bunun eko sistem üzerindeki yok edici etkisini hatırlatmaya bile gerek yoktur. Bu nedenle başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkelerde artık baraj yapılmıyor, kullanılmayanların ortadan kaldırılmasına çalışılıyor ve ülkemizdeki gibi "kolay" ya da "temiz" enerji kaynağı olarak görülüyorlar.
- 5- Toprağın mülk edinilmesine göre suyun mülk edinilmesi daha yenidir. Sularımız yakın zamana kadar toplum adına DSI tarafından yönetiliyordu. Şimdi, kullanım hakkı ek anlaşmalarla daha da uzatılabilir biçimde 49 yıl süreyle şirketlere veriliyor. Bir şirket DSI'den su kullanım hakkını aldıktan sonra, o güne dek aynı sudan elinde herhangi bir resmi belge ya da kayıt olmaksızın yararlanan herkesin suyunu kesebiliyor. Suyun mülk haline getirilmesi, tarım, sanayi ve içme suyu olarak satılıp kâr edilmesini kolaylaştırıyor. Bu nedenle HESlerin yakın gelecekte enerji ihtiyacını karşılamaktan çok su ticareti için kullanılacağı düşünülebilir. Böylece hem "su boşuna akmasın" diye o güne dek yeterince kazanç sağlanamayan bir doğal kapasiteden yararlanılacak, hem de bu girişim başka atıl kapasitelerin harekete geçirilmesini kolaylaştıracaktır. HES etrafında dönen böyle bir ticari hareketliliğin somut örneği Dalaman Çayı üzerinde var. (Şu an bu çay üzerinde 7 HES var, 15 tane daha yapılması düşünülüyor.) Çayın üzerine Bereket Enerji AŞ tarafından ardı ardına kurulan ve 2003'ten bu yana işletilen 5 tane HES, yörede adeta zincirleme bir ticari hareketlilik yaratmış durumda. Su bir barajdan diğerine kanalla aktarılırken kuruyan dere yatağını bir şirket kum ve çakıl ocağına dönüştürmüş, ayrıca yanına bir de beton santrali kurmuş. Buradaki büyükçe baraj göllerinden birindeki balık yetiştirme hakkı, yine bir balık yetiştirme şirketine verilmiş. Durumdan yararlanmak bu kadarla sınırlı kalmamış, yine bu ticaret zincirine bağlı bir şirket orman içinde baraj gölü manzaralı iki tane site inşaatına başlamış. Mayıs 2011'de gördüğümüzde, binalardan bazıları satılmış durumdaydı. Özetle su satıldıkça şirketlere, kendi halinde aktıkça tüm canlılara hayat veriyor.
- 6- Türkiye'nin enerjide dışa bağımlı olduğu gerekçesiyle öz kaynak bakımından HESlere gereksinimi olduğu belirtiliyor. Başbakanlığa bağlı "Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin" hazırladığı ve Türkiye'nin neden AB'ye alınması gerektiğini anlatan "Avrupa'nın Geleceğinde Anahtar Türkiye" adlı broşürde şöyle deniyor:

"Türkiye Avrupa, Orta Asya ve Ortadoğu arasında bir enerji koridorudur. Dünya ham petrol ve doğal gaz rezervlerinin yüzde 70'ten fazlasının bulunduğu Rusya, Kafkasya ve Ortadoğu Türkiye'ye komşudur. AB'nin şu an enerjide yüzde 50 olan dışa bağımlılık oranının 2030 yılında yüzde 70'e çıkacağı öngörülüyor. Büyük ölçekli enerji projelerinin bir bölümünün (Bakü-Tiflis-Ceyhan; Nabucco petrol boru hatları, vb.) planlanıp geliştirildiği ülke olarak, Türkiye enerji arzında getirdiği çeşitlik sayesinde AB'nin enerji güvenliğini güçlendirecektir. Yenilenebilir enerji kaynakları alanında en zengin ülkelerden biri olan (dünyada jeotermal enerjide 5. hidroelektrik enerjide 8. sırada) Türkiye'nin katılımı, AB'nin tükettiği enerji içindeki yenilenebilir enerji oranını arttıracaktır."